

การกบฏของคณะทหารในสมัยรัฐบาลของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์
THE REBELLION OF THE MILITARY IN THE GOVERNMENT OF GENERAL
PREM TINSULANONDA

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะรัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต
ปีการศึกษา 2561

**THE REBELLION OF THE MILITARY IN THE GOVERNMENT OF GENERAL
PREM TINSULANONDA**

**BY
WARANGKANA PAELEE**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF POLITICAL SCIENCE
FACUTY OF POLITICAL SCIENCE**

**GRADUATE SCHOOL, RANGSIT UNIVERSITY
ACADEMIE YEAR 2018**

วิทยานิพนธ์เรื่อง

การกบฏของคณะทหารในสมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์

โดย

วรางคณา เป๊ะหลี

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2561

รศ.ดร.วัลลภ รัฐนัตรานนท์
ประธานกรรมการสอบ

ผศ.ดร.จิตภา ธีรศิริกุล
กรรมการ

ผศ.ดร.ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร
กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผศ.ร.ต.หญิง ดร.วรรณิ์ สุขศาสตร์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

23 กรกฎาคม 2561

Thesis entitled

**THE REBELLION OF THE MILITARY IN THE GOVERNMENT OF GENERAL
PREM TINSULANONDA**

by

WARANGKANA PAELEE

was submitted in partial fulfillment of the requirements
for the degree of Master of Political Science

Rangsit University
Academic Year 2018

Assoc.Prof. Wanlop Rathachatranon, Ph.D.
Examination Committee Chairperson

Asst.Prof. Jidapa Thirasirikul, Ph.D.
Member

Asst.Prof. Chanchai Chitlaoarporn, Ph.D.
Member and Advisor

Approved by Graduate School

(Asst.Prof.Plт.Off. Vanee Sooksatra, D.Eng.)

Dean of Graduate School

July 23, 2018

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีความเมตตาและกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ให้ความช่วยเหลืออย่างสูง ยิ่ง พร้อมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยดีมาโดยตลอด ซึ่งทำให้งานวิจัยฉบับนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ รัฐนัตรานนท์ ประธานกรรมการการสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิตภา ธิรศิริกุล กรรมการสอบ ที่กรุณาให้ข้อคิดและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย กราบขอบพระคุณคณาจารย์ในคณะรัฐศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำ แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ขอขอบพระคุณพี่ เพื่อน ที่ได้คำแนะนำในข้อมูลการทำวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอขอบพระคุณคุณพ่อคุณแม่และครอบครัวทุกคนที่ให้กำลังใจมาโดยตลอด สนับสนุนทางด้าน กำลังทรัพย์ในการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ประสบความสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณประเสริฐของบิดามารดา และคณาจารย์ทุกท่านด้วยความเคารพ

วางคณา เป๊ะหลิ

ผู้วิจัย

5906879 : สาขาวิชาเอก: รัฐศาสตร์; ร.ม.

คำสำคัญ : รัฐประหาร, กบฏ, รัฐบาล

วรางคณา เป๊ะหลี: การกบฏของคณะทหารในสมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์

(THE REBELLION OF THE MILITARY IN THE GOVERNMENT OF GENERAL PREM TINSULANONDA) อาจารย์ที่ปรึกษา: ผศ ดร.ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร, 37 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทการเมืองช่วงการกบฏของคณะทหารในสมัยรัฐบาลของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดการกบฏของคณะทหารในสมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาวิเคราะห์ของผู้วิจัย ผ่านการศึกษา (Documentary Research) ผลการวิจัยพบว่า เหตุการณ์รัฐประหารทั้ง 2 ครั้ง คือ รัฐประหาร 1 เมษายน 2524 (กบฏเมษาฮาวาย) และ รัฐประหาร 9 กันยายน 2528 (กบฏไม่มาตามนัด) เป็นความพยายามยึดอำนาจรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ของนายทหารจปร. 7 ที่กำลังเฟื่องฟูในอำนาจ ซึ่งการเกิดรัฐประหารนั้นจาก ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเองกับนายทหารแต่ละกลุ่ม ส่วนใหญ่คือกลุ่ม นายทหารจปร. 1,5,7 การไม่ยอมรับอำนาจของนายทหารแต่ละรุ่น การยึดอำนาจเพื่อความต้องการ โคนล้มอำนาจรัฐบาลพลเอกเปรม แล้วผลักดันฝ่ายของตนให้ขึ้นสู่อำนาจ การขยายอำนาจของพลเอกเปรม และการถ่วงดุลอำนาจของฝ่ายตรงข้าม การผลักดันคนของตนเองขึ้นสู่อำนาจสมาชิกในแต่ละกลุ่มนั้นมีสมาชิกยังมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นผลทำให้มีการแบ่งแยกกันในกลุ่มจนนำไปสู่การย้ายกลุ่มย้ายฝ่ายและการสร้างกลุ่มใหม่ที่ตอบสนองความคิดเห็นของตนเอง ซึ่งมีเงื่อนไขของความล้มเหลวในการก่อรัฐประหาร คือ ความลังเลของบุคคลในกลุ่มต่อการกระทำรัฐประหาร แนวทางในทางการเมืองที่มีความคิดเห็นขัดแย้งกัน ผลประโยชน์ที่แอบแฝงต่อการทำรัฐประหารในแต่ละครั้ง อำนาจของรัฐบาลที่ยากต่อการ โคนล้มอำนาจ

5906879 : MAJOR: POLITICAL SCIENCE; M.P.S.

KEY WORDS : COUP, REBELLION, GOVERNMENT

WARANGKANA PAEELE: THE REBELLION OF THE MILITARY IN THE GOVERNMENT OF GENERAL PREM TINSULANONDA. THESIS ADVISOR: ASST.PROF.CHANCHAI CHITLAOARPORN,Ph.D., 37 p.

The objectives of this study were to study the political context of The Rebellion of the Military in the Government of General Prem Tinsulanonda, and to study the factors led to the attempted rebellion of the military in the government of General Prem Tinsulanonda. This study was conducted as a Documentary Research. The results found that the coup in April 1st, 1981 (Maysa Hawaii Coup) and the coup in September 9th, 1985 (Mai Ma Tam Nad Coup), both were an attempt to overthrow the governance power of General Prem Tinsulanonda by Jor.Por.Roar 7, the military, that was powerful at that time. As the coup caused by conflicts between groups of military officers (mostly Jor.Por.Roar. 1, Jor.Por.Roar. 5 and Jor.Por.Roar. 7), no acceptance in the power of each military sector, the need for overthrown power of General Prem’s government, the power extension of General Prem and the counteracted balance of power by the opponents, promotion of one's people for the power of each group, there were members with different opinions, causing distinction within groups. As a result, it led to group defection for other parties that responded to their own opinions. The clues to the failure of the coup were the hesitation of people in the party, the conflicted political approach, the benefits behind each coup, and the power of strong government that was difficult to be overthrow.

Student’s Signature Thesis Advisor’s Signature

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ 1	บทนำ
1.1	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
1.2	วัตถุประสงค์การวิจัย
1.3	ประโยชน์ที่ได้รับ
1.4	ขอบเขตในการวิจัย
1.5	นิยามศัพท์
1.6	วิธีการดำเนินงานวิจัย
1.7	ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย
1.8	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
1.9	ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
1.10	การจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ผล
บทที่ 2	ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง / ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
2.1	แนวคิดเกี่ยวกับการรัฐประหาร
2.2	ทฤษฎีความขัดแย้ง (Conflict Theory)
2.3	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3	
การดำรงตำแหน่งทางการเมืองของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์	16
3.1 ช่วงการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์	16
3.1.1 รัฐบาลสมัยที่ 1 (3 มีนาคม พ.ศ.2523 - 19 มีนาคม พ.ศ.2526)	16
3.1.2 รัฐบาลสมัยที่ 2 (30 เมษายน พ.ศ.2526 – 4 สิงหาคม พ.ศ.2529)	18
3.1.3 รัฐบาลสมัยที่ 3 (5 สิงหาคม 2529 – 3 สิงหาคม 2531)	19
บทที่ 4	
ความล้มเหลวของการเกิดกบฏของคณะทหารในสมัยรัฐบาลของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์	20
4.1 การรัฐประหาร 1-3 เมษายน พ.ศ.2524	20
4.2 การรัฐประหาร 9 กันยายน พ.ศ.2528	21
4.3 บริบทการเมืองช่วงรัฐประหารในสมัยพลเอกเปรม ติณสูลานนท์	22
4.4 บริบทการทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองช่วงการเกิดกบฏของคณะทหารในสมัยพลเอกเปรม ติณสูลานนท์	25
4.5 กลุ่มทหารที่มีบทบาททางการเมืองช่วงรัฐบาลพลเอกเปรม	26
บทที่ 5	
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	29
5.1 สรุปผลการวิจัย	29
5.2 อภิปรายผล	32
5.3 ข้อเสนอแนะ	33
บรรณานุกรม	34
ประวัติผู้วิจัย	37

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองในช่วงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีระบอบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ คือ มีกษัตริย์เป็นผู้ปกครองประเทศ ในช่วงรัชกาลนี้นับว่าเป็นช่วงที่กลุ่มเจ้านาย และข้าราชการมีความตื่นตัวทางการเมือง เนื่องจากส่วนหนึ่งได้รับแนวคิดต่างๆ มาจากตะวันตกที่ได้ไปศึกษาต่างประเทศ และการเข้ามาของชาติตะวันตกในสยามต่อแนวคิดการเมืองในระบอบใหม่ประชาธิปไตย ซึ่งเน้นการปกครองที่ให้สิทธิแก่ประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารประเทศ มีการเลือกตั้งเพื่อหาตัวแทนจากการเลือกตั้งของประชาชนมาปกครองประเทศ มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ซึ่งทั้งหมดนั้นอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ โดยในช่วง พ.ศ.2427 มีกลุ่มเจ้านายและข้าราชการ คือ กลุ่ม “รศ.103” เรียกร้องให้รัชกาลที่ 5 เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบใหม่ โดยการทำหนังสือกราบบังคมทูล ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อป้องกันภัยของชาติมหาอำนาจตะวันตก ถือเป็น การตื่นตัวทางการเมืองเปลี่ยนแปลงการปกครองในช่วงแรกของสยาม เมื่อมาถึงในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พ.ศ.2453 ประชาชนบางกลุ่มได้รับโอกาสไปศึกษาต่างประเทศจนรับรู้ถึงแนวคิดใหม่ๆ การปกครองแบบใหม่ คือ ประชาธิปไตยแบบตะวันตก จนเกิดความคิดที่หวังถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่ระบอบประชาธิปไตย ซึ่งในช่วงนั้น พ.ศ.2454 ประเทศจีนก็เกิดเหตุการณ์การปกครองในจีน โดยเปลี่ยนจากระบอบราชาธิปไตยไปสู่ระบอบสาธารณรัฐ ซึ่งสยามเองในปีถัดมา พ.ศ.2455 ก็เกิดกลุ่ม “รศ.130” ภายใต้การนำของ ร.อ.ขุนทวยหาญพิทักษ์ (หมอเหล็ง ศรีจันทร์) เป็นหัวหน้า เป็นการทำการปฏิวัติเพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองใหม่จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ไปเป็นระบอบประชาธิปไตย โดยมีกำหนดการในวันที่ 1 เมษายน 2455 เป็นการก่อการโดยไม่ใช้ความรุนแรง แต่ได้ก่อการเพราะหนึ่งในผู้ก่อการได้หักหลัง คือ พันเอกพระยากำแพงราม นำความการจะก่อปฏิวัติกับฝ่ายรัฐบาล ทำให้ฝ่ายคณะผู้ก่อการ รศ.130 ถูกจับกุม ส่วนใหญ่ถูกจำคุกตลอดชีวิต ส่วนพันเอกพระยากำแพงรามได้ทุนไปศึกษาต่อต่างประเทศ การทำการปฏิวัติของคณะ รศ.130 ถือเป็น การทำปฏิวัติครั้งแรกของสยาม เป็นการทำให้ปฏิวัติที่ล้มเหลวจึงให้ชื่อผู้ก่อการครั้งนี้คือ กบฏ รศ.130 ถึงแม้การปฏิวัติครั้งนี้

นี้จะล้มเหลวแต่การปฏิวัติครั้งนี้เป็นแบบของการนำความคิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองสยามหลังจากนั้นอีก 20 ปี

การทำการปฏิวัติครั้งแรกของสยามใน ร.ศ.130 นำไปสู่การทำการปฏิวัติการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ.2475 โดยคณะราษฎร เป็นการทำการปฏิวัติโดยการยึดอำนาจเพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ไปเป็นระบอบประชาธิปไตย ซึ่งอยู่ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงยินยอมที่จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด โดยคณะรัฐมนตรีชุดแรกนั้นมาจากการแต่งตั้งของคณะราษฎร ซึ่งได้แต่งตั้งให้พระยามโนปกรณ์นิติธาดา ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนแรกของประเทศไทย ซึ่งต่อมาในการบริหารบ้านเมืองนั้นเกิดความขัดแย้งในรัฐบาลและคณะราษฎรที่ไม่สามารถแก้ไขได้ พระยามโนปกรณ์นิติธาดาจึงได้ทำการรัฐประหารตัวเอง “รัฐประหารเงียบ” ในวันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2476 ซึ่งในช่วงปีนั้นกลุ่มทหารและคณะราษฎรมีความขัดแย้งกัน สมาชิกในกลุ่มราษฎรและในกลุ่มทหารเองนั้นก็ขัดแย้งกันเองในกลุ่ม จนนำไปสู่การแย่งชิงอำนาจกัน อันเป็นผลจากความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งความขัดแย้งเหล่านี้ไม่สามารถยุติแก้ไขลงได้ นำไปสู่การเกิดรัฐประหารยึดอำนาจ ในวันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2476 นำโดยพระยาพหลพลพยุหเสนา ทำการยึดอำนาจรัฐบาลพระยามโนปกรณ์นิติธาดา ซึ่งทำการยึดอำนาจได้สำเร็จ ถือเป็นทำการรัฐประหารครั้งแรกในการยึดอำนาจหลังจากการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475

หลังจากการปฏิวัติ พ.ศ.2475 นั้น มีการทำการรัฐประหารที่สำเร็จทั้งหมด 13 ครั้ง ส่วนใหญ่เป็นการยึดอำนาจเนื่องมาจากการเกิดความขัดแย้ง แย่งชิงอำนาจ และการสืบทอดอำนาจของกลุ่มฝ่ายต่างๆ โดยอาศัยวาทกรรมในการกล่าวอ้างต่างๆ เพื่อสร้างความชอบธรรมในการยึดอำนาจ หลังจากการทำรัฐประหารครั้งแรกของการยึดอำนาจของพระยาพหลพลพยุหเสนา ต่อมาในปีเดียวกัน วันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ.2476 เกิดการรัฐประหารขึ้นอีกครั้ง ซึ่งนำโดยพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวรเดช เป็นการทำการรัฐประหารระหว่างฝ่ายสมบูรณาญาสิทธิราชย์/อนุรักษนิยม กับฝ่ายประชาธิปไตยรัฐบาลพระยาพหลพลพยุหเสนา นายกรัฐมนตรี ฝ่ายผู้ก่อการมีการกล่าวอ้างว่า การปกครองบ้านเมืองอำนาจไม่ได้อยู่ที่ประชาชน และรวมถึงกรณีการยื่นฟ้องรัชกาลที่ 7 ของนายถวัลย์ ฤทธิเดช จากกรณีการคัดค้านเค้าโครงเศรษฐกิจของนายปรีดี พนมยงค์ คณะผู้ก่อการเห็นว่าเป็นการหมิ่นเกียรติของพระองค์เกินไป จึงใช้เหตุต่างๆ เหล่านี้ในการทำการก่อรัฐประหารขึ้น ซึ่งฝ่ายผู้ก่อการที่นำโดยพระองค์เจ้าวรเดช เป็นกลุ่มไม่พอใจคณะราษฎร เป็นกลุ่มทหารเก่าที่จงรักภักดี

ต่อรัชกาลที่ 7 เป็นกลุ่มขุนนางเก่าที่เคยรับใช้รัชกาลที่ 7 ซึ่งมีกองกำลังเป็นทหารจากต่างจังหวัดหลายฝ่าย ส่วนฝ่ายรัฐบาลโดยพระยาพลพลพยุหเสนา คือ กลุ่มคณะราษฎร การทำรัฐประหารนั้นมีข่าวรั่วไหลถึงรัฐบาล พระยาพลพลพยุหเสนาล่วงรู้ถึงการจะเกิดรัฐประหาร ถึงแม้ว่าจะมีการใช้กองกำลังทหารมากมายปิดล้อมกรุงเทพฯ เพื่อกดดันรัฐบาลให้ทำตามข้อเสนอ แต่การกระทำรัฐประหารก็ไม่สำเร็จ ซึ่งเรียกการรัฐประหารที่ล้มเหลวครั้งนี้ว่า “กบฏบวรเดช” ถือเป็นกบฏครั้งแรก หลังจากมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 การก่อกบฏในประเทศไทย ซึ่งเป็นการกระทำรัฐประหารที่ไม่สำเร็จในช่วงหลังเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 มีทั้งหมด 12 ครั้ง

การเกิดรัฐประหารช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 นั้นส่วนใหญ่เป็นการเกิดรัฐประหารของกลุ่มทหารที่มีความขัดแย้งกันซึ่งมาจากหลายสาเหตุ ได้แก่ ความขัดแย้งของการขึ้นสู่อำนาจของกลุ่มนายทหารต่างๆ ในกองทัพ ความขัดแย้งจากความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกัน การจัดสรรผลประโยชน์ที่ไม่ทั่วถึงกัน/แก่พวกพ้องตนเอง เป็นต้น นอกจากนี้จะเกิดจากความขัดแย้งของกลุ่มทหารเป็นส่วนใหญ่แล้วนั้นยังรวมไปถึงบริบทของประเทศ สังคม การเมือง และเศรษฐกิจ ในช่วงเวลานั้นอีกด้วย

ผู้วิจัยมีความสนใจในบริบททางการเมืองของการก่อกบฏของคณะทหารในสมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ถึงการบริหารประเทศที่เกิดวิกฤตการณ์ต่างๆ ในช่วงนั้น การแก้ปัญหาการเมืองและบริหารบุคคลในกองทัพ สาเหตุที่นำไปสู่การพยายามก่อกบฏของคณะทหารในช่วงรัฐบาลพลเอกเปรมที่เกิดขึ้น และเงื่อนไขในเหตุการณ์การทำรัฐประหารที่ผู้ก่อรัฐประหารยังสามารถกลับเข้ามาสู่การเมืองได้อีก

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อศึกษาบริบทการเมืองช่วงการกบฏของคณะทหารในสมัยรัฐบาลของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ คือ การเกิดรัฐประหาร 1 เมษายน พ.ศ.2524 และ รัฐประหาร 9 กันยายน พ.ศ.2528

1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดการกบฏของคณะทหารในสมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ คือ การเกิดรัฐประหาร 1 เมษายน พ.ศ.2524 และ รัฐประหาร 9 กันยายน พ.ศ.2528

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.3.1 ทราบถึงบริบทการเมืองช่วงการกบฏของคณะทหารในสมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์

1.3.2 ทราบถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดการกบฏของคณะทหารในสมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์

1.4 ขอบเขตในการวิจัย

ศึกษาการกบฏของคณะทหารในสมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ซึ่งบริบททางการเมืองต่างๆ และกลุ่มทหารต่างๆ ซึ่งมีผลต่อการเกิดรัฐประหาร 1 เมษายน พ.ศ.2524 และ รัฐประหาร 9 กันยายน พ.ศ.2528

1.5 นิยามศัพท์

รัฐประหาร หมายถึง เป็นการใช้กำลังยึดอำนาจและเปลี่ยนแปลงรัฐบาลอย่างฉับพลัน และไม่ชอบด้วยกฎหมาย ปกติกเกิดจากสถาบันของรัฐที่มีอยู่เดิมขนาดเล็กเพื่อ โคนรัฐบาลซึ่งเป็นที่ยอมรับแล้วเปลี่ยนเป็นองค์การปกครองใหม่ ไม่ว่าจะเป็ผลเรื้อนหรือทหาร รัฐประหารพิจารณาว่าสำเร็จแล้วเมื่อผู้ยึดอำนาจสถาปนากษัตริย์หรือระบอบใหม่ รัฐประหารไม่จำเป็นต้องเกิดความรุนแรงหรือเสียเลือดเนื้อ ศาลฎีกาตีความว่า รัฐประหารมิได้ขัดต่อกฎหมาย เพราะ “กฎหมายคือคำสั่งคำบัญชาของ รัฐสภาปัดย์”

1.6 วิธีการดำเนินงานวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การกบฏของคณะทหารในสมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาวิเคราะห์ของผู้วิจัย ผ่านการศึกษา (Documentary Research)

1.7 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

1.7.1 ผู้ทำการวิจัยเตรียมการในด้านความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและแนวคิดต่างๆเกี่ยวกับการเกิดกบฏของคณะทหารในสมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์

1.7.2 ผู้ทำการวิจัยเตรียมความรู้ในเรื่องระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจากตำรา และการขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้เข้าใจในระเบียบวิธีการวิจัย

1.8 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ทำการวิจัยได้เข้าถึงข้อมูล คือ ศึกษาหาข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น ตำรา เอกสาร บทความต่างๆ เอกสารประกอบการสอน หนังสือพิมพ์ หนังสือ ข้อมูลอินเทอร์เน็ต และวิทยานิพนธ์/วิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.9 ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

หลังจากที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ได้นำมาตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล (Trustworthiness) ดังนี้

1) ตรวจสอบความไว้วางใจได้ของข้อมูล (Dependability) โดยการนำข้อมูลไปตรวจสอบกับอาจารย์ที่ปรึกษานิพนธ์เพื่อยืนยันความถูกต้องตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

2) ความสามารถในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ (Transferability) โดยการเขียนระเบียบวิธีวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และบริบทที่ต้องการศึกษาอย่างชัดเจน เพื่อเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือของการวิจัยในการที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ในบริบทที่ใกล้เคียงกัน

3) การยืนยันผลการวิจัย (Conformability) โดยการที่ผู้ทำการวิจัยจะเก็บเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยไว้เพื่อพร้อมสำหรับการตรวจสอบ (Audit Trial) เพื่อยืนยันว่าข้อมูลที่ได้ไม่มีความลำเอียงหรือเกิดจากการคิดขึ้นของผู้วิจัย

1.10 การจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ผล

1.10.1 นำข้อมูลที่ได้จากสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น ตำรา เอกสาร บทความต่างๆ เอกสารประกอบการสอน หนังสือพิมพ์ หนังสือ ข้อมูลอินเทอร์เน็ต และวิทยานิพนธ์/วิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มาอ่านหลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในภาพรวมของข้อมูลที่ได้

1.10.2 นำข้อมูลที่คล้ายกันมาวิเคราะห์แล้วสรุปผลเป็นข้อมูลของผู้วิจัยเอง

1.10.3 นำข้อมูลกลับมาอ่านอีกครั้งโดยละเอียดทุกบรรทัด และจึงตีความข้อมูล

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง / ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง การกบฏของคณะทหารในสมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ผู้ศึกษาได้ทำการรวบรวมแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการรัฐประหารไว้ โดยทำการศึกษา

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการรัฐประหาร

2.1.1 ความหมาย/แนวคิดของรัฐประหาร

2.1.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรัฐประหาร

2.1.3 การทำรัฐประหารนั้นจะเกี่ยวกับเรื่องผลประโยชน์ร่วม (Coperate interests)

2.1.4 ปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ

2.2 ทฤษฎีความขัดแย้งทางการเมือง

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการรัฐประหาร

2.1.1 ความหมาย/แนวคิดของรัฐประหาร

คำว่า “การปฏิวัติ” (Revolution) อริสโตเติล (Aristotle, 1943 อ้างถึงใน ธาณี สุขเกษม, 2527, น. 3) ให้ความหมายไว้คือ การปฏิวัติทุกครั้งมีสาเหตุใหญ่มาจากความปรารถนาความเสมอภาคแต่ไม่ใช่ความรู้สึกดั่งกล่าวเพียงอย่างเดียวที่จะทำให้คนเราปฏิบัติ สิ่งที่กระตุ้นให้เกิดการปฏิวัตินั้น ได้แก่ ความต้องการที่มีลักษณะสากลบางประการ สิ่งซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของการปฏิวัตินั้น ได้แก่ ความปรารถนาในผลประโยชน์และชื่อเสียง หรือความกลัวเสียชื่อเสียงและผลประโยชน์ ฮันติงตัน (Huntington, 1978 อ้างถึงใน ธาณี สุขเกษม, 2527, น. 4) ให้ความหมายกับการปฏิวัติว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงภายในชั้นพื้นฐานที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรง ในด้านค่านิยมและความเชื่อถือ

ทางสังคม ตัวผู้นำ กิจกรรม และนโยบายของรัฐบาล ส่วนชยอนันต์ สมุทวิณิช (2522 อ้างถึงใน ธานี สุขเกษม, 2527, น. 4) ให้ความหมายว่า การปฏิวัติเป็นการเปลี่ยนแปลงทางคุณค่าโครงสร้างทางสังคม สถาบัน การเมือง นโยบายรัฐบาลและภาวะผู้นำทางสังคมการเมืองที่เป็นไปอย่างรวดเร็วทั่ว ด้านและรุนแรง

ไลดินและชมิทต์ (Leiden & Schmitt, 1968 อ้างถึงใน ธานี สุขเกษม, 2527, น. 5) คำว่า “รัฐประหาร” (Coup d'état) มีความหมายว่า เป็นการล้มล้างอำนาจคณะรัฐบาล ซึ่งกระทำโดยกลุ่มสมาชิกของคณะรัฐบาลผู้มีอำนาจด้วยกันแต่ไม่มีความมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนระบบการปกครองเป็นแบบอื่น การกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่รัฐประหารอาจจะเป็นส่วนหนึ่งหรือขั้นตอนหนึ่งของการปฏิวัติได้ เพื่อเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การปฏิวัติและรัฐประหารดังกล่าวถ้าทำไม่สำเร็จจะจับกุมเพราะเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ให้ถือว่าเป็นกบฏ นอร์ดลิ่งเจอร์ (Nordlinger, 1977 อ้างถึงใน ธานี สุขเกษม, 2527, น. 7) ได้ศึกษาการทำรัฐประหารและเน้นว่าเป็นเรื่องการแข่งขันทางการเมืองของทหาร โดยแยกประเด็น ออกเป็นสิ่งที่ทำให้ทหารทำรัฐประหาร ซึ่งมีสิ่งเร้าประการแรกได้แก่ผลประโยชน์ของกลุ่มทหาร ประการที่สองคือความเป็นอิสระ (Autonomy) และการไม่ถูกแทรกแซงจากกลุ่มทางสังคม อื่นๆ (Exclusiveness) ทั้งสองประการนี้ถ้าถูกระทบกระเทือนเมื่อใด ก็จะเป็นพลังผลักดันให้ทหาร เข้าแทรกแซงการเมือง

กรูเน (Grune, 1968 อ้างถึงใน อภัสรา พิษพันธ์, 2550, น. 24) “รัฐประหาร” ในภาษา ฝรั่งเศส (Coup d'état) มีความหมายเหมือนกับรากศัพท์ที่มาจากภาษาลาตินและกรีกซึ่งหมายถึง การ เข้าโจมตี การต่อสู้ และในความหมายที่ใช้กันคือ การเข้าโจมตีหรือการต่อสู้กับรัฐบาล จากรากศัพท์ ข้างต้นในความหมายปัจจุบันหมายถึง การเข้ายึดอำนาจรัฐโดยจับพลันอย่างผิดกฎหมายโดยบุคคล หรือกลุ่มบุคคลเพื่อเปลี่ยนแปลงผู้ดำรงตำแหน่งในคณะรัฐบาล พันศักดิ์ วิญญรัตน์ (2517 อ้างถึงใน ธานี สุขเกษม 2527, น. 5) มีแนวความคิดว่า การรัฐประหารไม่จำเป็นต้องมีมวลชนเข้าร่วมด้วย หรือมีการใช้กำลังทหารมากมายแต่อย่างใด ส่วนอีกลักษณะหนึ่งของการทำรัฐประหารก็คือ ไม่ จำเป็นจะต้องมีเหตุผลทางการเมืองเป็นรากฐานและก็ไม่จำเป็นว่านโยบายใหม่ของคณะรัฐประหาร จะต้องดีเพื่อประชาชน แต่โดยทั่วไปแล้วคณะผู้ทำรัฐประหารนั้นมักเป็นพวกปฏิกริยา ซึ่งหวังเกรง แนวนโน้มของบ้านเมืองว่าอาจทำลายผลประโยชน์ของพวกเขา ดังนั้นถึงแม้การทำรัฐประหารจะ ไม่ได้ใช้มวลชนหรือกำลังของกองทัพทั้งหมดก็ตาม คณะผู้วางแผนรัฐประหารก็จะใช้กำลังของ รัฐบาลส่วนนั่นเองเข้าทำการยึดจุดสำคัญของรัฐ เพื่อใช้กำลังของรัฐเข้าทำลายกลุ่มผู้นำทาง

การเมืองอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อยึดอำนาจมาเสีย ชำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์ (2550 อ้างถึงใน ไชยะ เทพา, 2559, น. 35) ให้ความหมายไว้ว่า การเข้ายึดอำนาจรัฐโดยฉับพลันอย่างผิดกฎหมายในบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เพื่อเปลี่ยนแปลงผู้ดำรงตำแหน่งในคณะรัฐบาล ดิณ ประชัญพฤทธิ (2548 อ้างถึงใน อากัศรา พิษพันธ์, 2550, น. 24) นิยามว่า การเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ฉับพลัน ซึ่งผู้มีอำนาจบังคับบัญชาสั่งรัฐบาลที่อยู่ในอำนาจโดยการใช้กำลังหากทำการไม่สำเร็จจะถูกเรียกว่า “กบฏ” ถ้าผู้กระทำการยึดอำนาจนั้นสัมฤทธิ์ผลและเปลี่ยนเพียงรัฐบาลจะเรียกว่า “รัฐประหาร” แต่ถ้าวรัฐบาลใหม่เพียงแต่ทำการเปลี่ยนแปลงมูลฐานระบอบการปกครองก็นับว่าเป็นการปฏิวัติ

2.1.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรัฐประหาร

จากที่กล่าวมาแล้วว่ารัฐประหารเป็นรูปแบบการสืบทอดอำนาจที่ผิดกฎหมายแต่ก็เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในประเทศที่กำลังพัฒนา โดยจากงานศึกษาของ สุรชาติ บำรุงสุข (2551 อ้างถึงใน ไชยะ เทพา, 2559, น. 36) พบว่า ในประเทศที่เกิดการรัฐประหารอย่างต่อเนื่องนั้นสาเหตุมาจากปัจจัย 3 ประการ คือ

1) ปัจจัยภายนอกสถาบันกองทัพ เชื่อว่ารัฐประหารมาจากปัจจัยภายนอกของทหาร หรือมองว่า สภาวะแวดล้อมภายนอกกองทัพเป็นเงื่อนไขที่นำไปสู่การยึดอำนาจของทหาร (หรือที่เรียกว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อม(Environmental Factors)) ปัจจัยเช่นนี้ได้แก่ สถานะทางเศรษฐกิจของประเทศ ปัญหาสังคมการเมือง เช่น กรณีความรุนแรงภายใน หรือปัญหาสงครามภายใน เป็นต้น และปัญหาเช่นนี้ยังรวมถึงความแตกแยกด้านชาติพันธุ์อีกด้วยซึ่งจะเห็นได้ว่า ปัจจัยเหล่านี้ล้วนแต่เป็นเงื่อนไขที่อาจนำไปสู่การตัดสินใจของผู้นำกองทัพที่จะใช้กำลังโค่นล้มรัฐบาลที่อยู่ในอำนาจได้ เพราะมองว่าไม่เข้มแข็งไม่มีประสิทธิภาพพอในการแก้ไขปัญหา สาเหตุในระดับนี้อาจจะเรียกในอีกลักษณะหนึ่งว่าเป็นปัจจัยภายในประเทศก็ได้

2) ปัจจัยภายในสถาบันกองทัพ ประเด็นในเรื่องของปัจจัยภายในสถาบันทหารเป็นสิ่งที่ต้องนำมาพิจารณาอย่างมาก เพราะปัญหาในเรื่องของผลประโยชน์เชิงสถาบัน (Corporate Interest) หรือความไม่พอใจส่วนตัวของผู้นำทางทหาร (Persona Grievances) มักเป็นชนวนที่สำคัญที่นำไปสู่การยึดอำนาจอยู่เสมอ เช่น ทหารมักไม่พอใจรัฐบาลพลเรือนที่ตัดงบประมาณกองทัพ หรือไม่พอใจต่อความพยายามในการขยายองค์กรที่เป็นกองกำลังกึ่งทหาร (Paramilitary Forces) เพราะกองทัพมองว่า เป็นการสร้างหน่วยกำลังขึ้นมาเพื่อแข่งขันกับทหาร เป็นต้น

3) ปัจจัยระหว่างประเทศ เป็นเรื่องของสิ่งที่เกิดขึ้นในเวทีระหว่างประเทศ หรือเป็นประเด็นของความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากตัวระบบการเมืองและเศรษฐกิจภายในประเทศ

ทั้งสามปัจจัยที่กล่าวมานั้นเป็นเสมือนหน้าต่างแห่งโอกาสที่จะนำไปให้เกิดการรัฐประหารขึ้นในระบบการเมืองของประเทศใดๆ แต่อย่างไรก็ตาม ทั้งสามประการอาจไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นพร้อมกันก็ได้ เพียงแต่หากเกิดขึ้นข้อหนึ่งข้อใดและมีพลังผลักดันสูงก็อาจนำมาสู่การรัฐประหารได้เช่นกัน

2.1.3 การทำรัฐประหารนั้นจะเกี่ยวกับเรื่องผลประโยชน์ร่วม(Cooperate interests)

ทอมป์ (Thompson, n.d. อ้างถึงใน ธาณี สุขเกษม, 2527, น. 8) ได้ศึกษาเชิงสำรวจการทำรัฐประหาร 229 ครั้ง(ทั้งที่สำเร็จและไม่สำเร็จ) ใน 45 ประเทศ ระหว่างปี 1946-1970 โดยการศึกษาจากประวัติศาสตร์และศึกษาเฉพาะกรณีข่าวหนังสือพิมพ์ ได้พบสาเหตุของการทำรัฐประหาร ได้พบสาเหตุของการทำรัฐประหารดังนี้ ร้อยละ 23 เกิดจากความกลัวสูญเสียผลประโยชน์ร่วมกัน ร้อยละ 33 เกิดจากความกระทบกระเทือนเรื่องรายได้และความอิสระ ร้อยละ 31 เกิดจากการฉวยโอกาสทำรัฐประหารก่อนที่พรรคการเมืองหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดจะมาทำลายประโยชน์ร่วมของกลุ่มทหาร

2.1.4 ปัจจัยที่ทำให้การรัฐประหารประสบความสำเร็จ

การทำรัฐประหารนั้นผู้ทำการจะกระทำด้วยความรอบคอบ เพราะการกระทำรัฐประหารนั้นมีความผิดทางกฎหมาย หากการกระทำล่วงรู้ถึงฝ่ายที่จะถูกยึดอำนาจนั้นจะถูกรับโทษจากการกระทำที่ผิดกฎหมายในข้อหาบฏ ซึ่ง สุรชาติ บำรุงสุข (2551 อ้างถึงใน ไชยะ เทพา, 2559, น. 37) ได้กล่าวถึงกระบวนการรัฐประหารไว้ว่า กระบวนการทำรัฐประหารมักเกิดการรวมตัวในลักษณะของการจัดตั้งของนายทหารกลุ่มเล็กๆ โดยพวกเขาจะต้องมีความเชื่อมั่นว่า ทุกคนจะต้องมีวินัยในการรักษาความลับอย่างยิ่งยวด เพราะแผนการทำรัฐประหารหลุดออกไปถึงมือเจ้าหน้าที่รัฐบาลแล้ว ก็มั่นใจได้ว่าไม่มีรัฐบาลที่อยู่ใต้นาจอจะยอมปล่อยมือให้มีการยึดอำนาจขึ้น และข้อหาของผู้ทำรัฐประหารที่ล้มเหลวก็มีแต่เพียงประการเดียว คือ บฏ ดังนั้น นอกจากจะต้องมีลักษณะของการจัดตั้งแล้ว นายทหารเหล่านี้จะต้องทุ่มเทพยายามทุกอย่างของตนเอง

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่จะต้องทำให้การยึดอำนาจประสบความสำเร็จซึ่งทรัพยากรเหล่านี้ในเบื้องต้นก็คือ กำลังพลและยุทธโศปกรณ์ที่มีอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของตน และในบางกรณียังต้องรวมถึงการสนับสนุนทางการเงินอีกด้วย เพราะการทำรัฐประหารย่อมไม่ประสบความสำเร็จหากขาดการสนับสนุนของกลุ่มทุนที่ยืนอยู่ตรงข้ามกับรัฐบาล กลุ่มทุนจะทำหน้าที่เป็นผู้ให้ความสนับสนุนด้านการเงินในการเคลื่อนไหวของฝ่ายทหาร ซึ่งปรากฏการณ์เช่นนี้มักจะอยู่กับการรัฐประหารที่เกิดขึ้นในทุกประเทศเพราะการเคลื่อนไหวของทหารในการต่อต้านรัฐบาล จะพึ่งพิงอยู่กับงบประมาณตามปกติของหน่วยย่อมเป็นไปได้ และในขณะเดียวกันก็อาจถูกตรวจสอบได้ง่ายจากรัฐบาล

การตัดสินใจสุดท้ายในการเคลื่อนกำลังจะต้องเป็นการกระทำอย่างรวดเร็วเพราะการใช้กำลังทางทหารเข้ายึดยุทธศาสตร์ในเมืองหลวง อาจจะประสบปัญหาการต่อต้านจากกองทหารของฝ่ายรัฐบาลได้ง่าย เพราะเมืองหลวงของทุกประเทศจะต้องมี “แผนเผชิญเหตุ” รองรับไว้เป็นปกติ เพื่อป้องกันสถานการณ์ฉุกเฉินที่อาจเกิดการจลาจล หรือการมีกองกำลังส่วนอื่นบุกเข้ายึดเมืองหลวง ดังนั้นการตัดสินใจการใช้กำลังจะต้องมีลักษณะ “ความเร็ว” และทั้งยังต้องให้เป็นไปในลักษณะของการ “จู่โจม” เพื่อไม่ให้กองกำลังฝ่ายรัฐสามารถออกมาปฏิบัติการตอบโต้ได้

2.2 ทฤษฎีความขัดแย้ง (Conflict Theory)

เมื่อก้าวถึงความขัดแย้งทางการเมือง ได้มีนักทฤษฎีได้กล่าวถึงความขัดแย้งไว้หลากหลายความหมายอย่างอาทิเช่น มาร์ค (Marx, 1967 อ้างถึงใน ศิริมา อัสวธธา, 2551, น. 6) ได้อธิบายทฤษฎีความขัดแย้งไว้ว่า การบังคับ การครอบงำ ความขัดแย้งและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ทฤษฎีความขัดแย้งตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าสังคมนั้นได้ประกอบไปด้วยกลุ่มหลายๆกลุ่มที่พยายามดิ้นรนเพื่อให้ได้เข้าถึงทรัพยากรอันมีอยู่อย่างจำกัด เช่น เงิน อำนาจ เกียรติยศต่างๆในสังคม โคเซอร์ (Coser, n.d., as cited in Chaiseeha, 2012) เป็นนักทฤษฎีความขัดแย้งอธิบายว่าความขัดแย้งก่อให้เกิดทั้งด้านบวกและด้านลบ ความขัดแย้งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ไม่มีกลุ่มทางสังคมกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่มีความสมานสามัคคีอย่างสมบูรณ์ เพราะความขัดแย้งเป็นส่วนหนึ่งของมนุษย์ ทั้งในความเกลียดและความรักต่างก็มีความขัดแย้งทั้งสิ้น ความขัดแย้งสามารถแก้ปัญหาความแตกแยกและทำให้เกิดความสามัคคีภายในกลุ่มได้เพราะ ในกลุ่มมีทั้งความเป็นมิตรและความเป็นศัตรูอยู่ด้วยกัน โคเซอร์เห็นว่า ความขัดแย้งเป็นตัวสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สามารถทำให้สังคมเกิดความไม่พอใจต่อสังคมที่เขาอยู่ เขาจะพยายาม

ทำการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์นั้นๆ ให้เป็นไปตามเป้าหมายของเขาได้ นอกจากนี้ ความขัดแย้งยังสามารถทำให้เกิดการแบ่งแยกกลุ่ม ลดความเป็นปึกแผ่น พัฒนาความซับซ้อนของโครงสร้างกลุ่มในด้านความขัดแย้งและร่วมมือ และสร้างความแปลกแยกกับกลุ่มต่างๆ เป็นต้น

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อาภัสรา พิษพันธุ์ (2550) ได้ศึกษาในเรื่อง ข้อเท็จจริงและแง่มุมปัญหาเกี่ยวกับรัฐประหาร เมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 ผลการวิจัยพบว่า (1) การเมืองไทยอยู่สภาวะตึงเครียดจากสภาพการณ์ทางการเมือง เนื่องจากการเผชิญหน้ากันระหว่างฝ่ายสนับสนุนนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคไทยรักไทยกับฝ่ายต่อต้าน คือ กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยและกลุ่มอื่นๆ จากปัญหาการบริหารงานของรัฐบาลส่อไปในทางเอื้อประโยชน์ให้กับ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร และพวกพ้อง ปรากฏว่า ก่อนที่ทหารจะเข้ายึดอำนาจ กลุ่มพันธมิตรฯ ออกแถลงการณ์จะจัดให้มีการชุมนุมครั้งใหญ่ขึ้นเพื่อกดดันให้นายกรัฐมนตรีลาออก ในวันที่ 20 กันยายน พ.ศ.2549 ซึ่งทำให้บรรยากาศการเมืองตึงเครียดมากขึ้น ส่งผลให้ ผู้บัญชาการกองทัพบก มีคำสั่งให้ แม่ทัพภาคที่ 1 และ แม่ทัพภาคที่ 3 นำทหารเคลื่อนกำลังพลเข้าไปควบคุมพื้นที่จุดยุทธศาสตร์พร้อมประกาศยึดอำนาจ และ (2) กระบวนการของการทำรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 ขึ้นตอนเริ่มก่อนการรัฐประหารได้มีการเริ่มต้นวางแผนเตรียมความพร้อม โดยมี ผบ.ทบ. เป็นแกนนำในการวางแผนรัฐประหาร โดยใช้บ้านเกษะ โคมลเป็นที่วางแผนร่วมกับนายทหารคนสนิท เพื่อกำหนดเป้าหมาย หน่วยกำลัง สถานที่สำคัญทางราชการที่จะต้องเข้าควบคุม และมีแม่ทัพภาคที่ 1 เป็นฝ่ายวางแผนและคุมกำลังหลักที่จะเข้ายึดอำนาจ ด้านการควบคุมและสั่งการรัฐประหาร ผบ.ทบ. ใช้ศูนย์กองบัญชาการกองทัพบกสำหรับสั่งการผู้บัญชาการเหล่าทัพ และหน่วยกำลังภายใต้บังคับบัญชา พร้อมมีคำสั่งให้เคลื่อนย้ายอาวุธยุทโธปกรณ์ กำลังทหารเข้าควบคุมพื้นที่จุดยุทธศาสตร์ พร้อมอารักขาบุคคลสำคัญ ขึ้นตอนระหว่างการทำรัฐประหาร โดยการปฏิบัติการใช้กองร้อยรบพิเศษ และกำลังทหารจากกองพันสารวัตร ดำเนินการควบคุมแกนนำสำคัญฝ่ายรัฐบาลและแกนนำเตรียมทหารรุ่น 10 จากนั้น ผบ.ทบ. ได้ประสานงานไปยัง ผบ.ทร.ผบ.ทอ. พร้อมทั้งองคมนตรี ได้เข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เที่ยงคืนเมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 สำหรับ ผบ.ตร. เพียงแค่รับทราบ ขึ้นตอนหลังการทำรัฐประหาร ในตอนเช้าวันที่ 20 กันยายน พ.ศ.2549 ผบ.ทบ. และคณะ (ผบ.ทร. , ผบ.ทอ. , ผบ.สส. และผบ.ตร.) ได้แถลงการณ์ชี้แจงเข้ายึดอำนาจจากรัฐบาล หลังแถลงการณ์ยึดอำนาจของ คปค. ได้กลุ่มต่างๆ ออกมาเคลื่อนไหวต่อต้านการทำรัฐประหารในครั้งนี้ ส่งผลให้ คปค. ออกประกาศและคำสั่งตามมาอีกหลายฉบับ และ

นำไปสู่การแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว พ.ศ.2549 เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2549

ธนวัฒน์ เครืออยู่ (2559) ได้ศึกษาในเรื่อง ปัญหาทางกฎหมายของการนิรโทษกรรมให้แก่ผู้ก่อการรัฐประหารในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า การนิรโทษกรรมให้แก่ผู้ก่อการรัฐประหารในประเทศไทยส่งผลต่อระบบกฎหมายและระบบการเมืองตามหลักการของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ก่อให้เกิดปัญหาต่อการบังคับใช้กฎหมาย การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย การนิรโทษกรรมให้แก่ผู้ก่อการรัฐประหารครั้งสุดท้ายเมื่อปีพ.ศ.2557 อยู่ในรูปแบบบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งนอกจากจะมีการนิรโทษกรรมให้การก่อการรัฐประหารแล้ว ยังมีบทบัญญัติที่เสมือนเป็นการคุ้มครองกันการใช้อำนาจของผู้ก่อการรัฐประหารในอนาคตไว้ล่วงหน้า และมีบทบัญญัติมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ.2557 บัญญัติให้ผู้ก่อการรัฐประหารสามารถใช้อำนาจปกครองประเทศได้แบบเบ็ดเสร็จทั้งอำนาจบริหาร อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจตุลาการ โดยไม่สามารถตรวจสอบได้ซึ่งเป็นการขัดต่อหลักการแบ่งแยกอำนาจ อีกทั้งบางกรณีเป็นการใช้อำนาจโดยละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน ดังนั้น การนิรโทษกรรมให้แก่ผู้ก่อการรัฐประหารไว้ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญจึงเป็นการขัดต่อเจตนารมณ์และแนวคิดหลักการพื้นฐานในการปกครองระบอบประชาธิปไตย หากมีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ควรยกเลิกบทบัญญัติที่เป็นการนิรโทษกรรมให้แก่ผู้ก่อการรัฐประหารและบทบัญญัติที่รับรองสถานะและการสืบทอดการใช้อำนาจของผู้ก่อการรัฐประหารอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาดออกจากรัฐธรรมนูญ และการใช้อำนาจของผู้ก่อการรัฐประหารต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ที่สามารถควบคุมตรวจสอบได้ตามหลักนิติรัฐเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนและคงไว้ซึ่งหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อชิป บุตราช (2552) ได้ศึกษาในเรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสถานะและการใช้อำนาจรัฐของคณะรัฐประหารในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ในช่วงเวลาที่ประเทศยังไม่มีรัฐธรรมนูญเพราะถูกยกเลิกไป ประเทศไทยยอมรับสถานะทางกฎหมายของคณะรัฐประหารมาโดยตลอด ว่าเป็นรัฐาธิปัตย์ที่มีอำนาจสูงสุดเด็ดขาด การใช้อำนาจรัฐของคณะรัฐประหารในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งปรากฏในรูปคำสั่งหรือประกาศของคณะรัฐประหาร หรือคำสั่งของหัวหน้าคณะรัฐประหาร จึงได้รับการรับรองว่ามีค่าบังคับเป็นกฎหมาย ไม่แตกต่างกับกฎหมายที่ตราขึ้นโดยองค์กรนิติบัญญัติในภาวะปกติ ต่อมาเมื่อได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรหรือรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว คณะรัฐประหารจะสิ้นสภาพไปพร้อมกับการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง

ของหัวหน้าคณะรัฐประหาร หรือบุคคลที่คณะรัฐประหารให้การสนับสนุน หรือแม้กระทั่งการเปลี่ยนสถานะของคณะรัฐประหารทั้งหมด กลายเป็นองค์กรทางการเมืองตามธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร หรือรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวนั้น การใช้อำนาจรัฐของคณะรัฐประหารในช่วงเวลานี้ จึงอาจปรากฏในลักษณะการใช้อำนาจพิเศษของนายกรัฐมนตรี หรือการใช้อำนาจควบคุมกำกับดูแลนายกรัฐมนตรีของคณะรัฐประหาร ในรูปองค์กรทางการเมืองใหม่ กระทั่งเมื่อได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับถาวร และคณะรัฐประหารสิ้นสถานะทางกฎหมายไปแล้วก็ตาม บุคคลในคณะรัฐประหารยังคงมีบทบาทในกระบวนการสรรหา และการดำรงตำแหน่งของกรรมการในองค์กรทางการเมืองและองค์กรอิสระต่างๆ ผ่านบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญฉบับถาวร สะท้อนให้เห็นว่าการใช้อำนาจรัฐของคณะรัฐประหาร ไม่ว่าจะในช่วงเวลาใดก็ตามล้วนอยู่นอกเหนือกระบวนการตรวจสอบ ตามแนวทางการปกครองภายใต้หลักนิติรัฐทั้งสิ้น องค์กรตุลาการในฐานะที่เป็นองค์กรหลักในกระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ จึงควรปฏิเสธสถานะรัฐฐาธิปัตย์ของคณะรัฐประหาร หากจะยอมรับคำบังคับของคำสั่งหรือประกาศของคณะรัฐประหาร หรือคำสั่งของหัวหน้าคณะรัฐประหาร ก็เป็นได้แต่เพียงกฎหมายที่มีผลเฉพาะกาลเท่านั้น และควรนำหลักนิติรัฐและหลักนิติธรรมมาเป็นกรอบจำกัดการใช้อำนาจรัฐของคณะรัฐประหารในช่วงเวลาต่างๆ ไม่ให้กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนเกินความจำเป็น

ศศิธร โอเจริญ (2549) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาททางการเมืองของกลุ่มทหารในสมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ระหว่าง พ.ศ. 2523-2531 ผลการวิจัยพบว่า สภาพทางการเมืองในสมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ส่งผลกระทบต่อบทบาททางการเมืองของกลุ่มทหาร แม้ว่ากลุ่มทหารจะสนับสนุนให้พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แต่ในสภาวะการณ์ที่สังคมไทยกำลังตื่นตัวต่อแนวความคิดประชาธิปไตย การเข้ามามีบทบาททางการเมืองของกลุ่มทหารจึงไม่ได้รับการยอมรับ ประกอบกับการเมืองที่พัฒนาไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ จึงใช้การบริหารแบบรัฐบาลพลเรือน ส่งผลให้กลุ่มทหารไม่สามารถเข้ามามีบทบาททางการเมืองโดยตรงได้ ด้วยเหตุนี้ทหารกลุ่มต่างๆ จึงต้องเปลี่ยนรูปแบบการแสดงบทบาทเพื่อรักษาอำนาจของตน โดยเปลี่ยนมาใช้ในการแทรกแซงทางการเมืองโดยอ้อมและการแสดงกำลังเพื่อกดดันรัฐบาลอย่างไรก็ตาม ความพยายามรักษายบทบาททางการเมืองของกลุ่มทหารไม่ได้รับความสำเร็จมากนัก ดังนั้นกลุ่มทหารจึงหันกลับไปใช้การแสดงบทบาทในรูปแบบเดิม ด้วยการก่อรัฐประหารเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2524 และวันที่ 9 กันยายน พ.ศ.2528 แต่ความล้มเหลวในการพยายามก่อรัฐประหารทั้งสองครั้ง ส่งผลให้กลุ่มทหารต้องลดบทบาททางการเมืองลงในเวลาต่อมา

พรภิรมณ์ เชียงกุล (2540) ได้ศึกษาเรื่อง รัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ (2523-2531) : วิเคราะห์ในมิติทางประวัติศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า เป็นการวิเคราะห์การเมืองไทยในยุค “ประชาธิปไตยครึ่งใบ” ภายใต้การบริหารประเทศของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ตั้งแต่ พ.ศ.2523-2531 อันเป็นรูปแบบทางการเมืองที่เป็นผลของการประนีประนอมกับทางการเมืองระหว่างพลังอำนาจนิยม (หรือเรียกอีกอย่างว่า “ประชาธิปไตยแบบปิด”) ที่มีกองทัพเป็นผู้นำ และพลัง “ประชาธิปไตยแบบเปิด” นำโดยพรรคการเมือง ปัญญาชน คนชั้นกลาง พลเอกเปรมได้รับการยอมรับให้ขึ้นมาเป็นนายกรัฐมนตรี “คนกลาง” ที่ไม่ต้องมาจากการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ.2521 ได้รับการยอมรับจาก 2 พลังทางการเมืองว่ามีคุณสมบัติ บุคลิก บารมีส่วนตัวเหมาะสมกับภาวะของการดำรงความเป็น “คนกลาง” ประสานระหว่างกองทัพและนักการเมืองมากกว่าผู้ใด กระนั้นก็ดี “ระบบประชาธิปไตยครึ่งใบ” ที่มีพลังอำนาจทางการเมือง 2 พลังซ้อนกันอยู่ และต่างฝ่ายต่างพยายามที่จะมีอำนาจเหนือกันอยู่ ทำให้พลเอกเปรมต้องเผชิญกับปัญหาวิกฤตทางการเมืองหลายครั้ง ความเคลือบแคลงกับการเข้าแทรกแซงทางการเมืองของทหารตั้งแต่อดีตทำให้ทหารเองก็ยังคงต้องการสงวนอำนาจและมีบทบาททางการเมืองในฐานะ “ผู้กำกับและดูแล” ทางการเมืองเป็นอำนาจนอกระบบ ในขณะที่ระบบพรรคการเมืองของฝ่ายประชาธิปไตยแบบเปิด บางส่วนก็ยังมีลักษณะอ่อนแอ ต้องพึ่งพาพลังนอกระบบแต่บางส่วนก็ต้องการเป็นอิสระเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยเต็มรูปทำให้สถาบันทางการเมืองในระบบ “ประชาธิปไตยครึ่งใบ” มีความสับสนในหน้าที่บทบาทของตนเองอย่างยิ่งแต่ด้วย “บารมี” และความสามารถทางการเมืองของพลเอกเปรม สามารถประคองการบริหารประเทศให้ระบบประชาธิปไตยดำเนินไปเป็นระยะเวลาเกือบ 8 ปีอย่างต่อเนื่อง พลเอกเปรมใช้บารมีของการเป็นผู้นำทางทหารทำการปราบการขบถถึง 2 ครั้ง ในเดือนเมษายน 2524 และ 9 กันยายน 2528 ความต่อเนื่องทางการเมืองทำให้รัฐบาลพลเอกเปรมประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ

บทที่ 3

การดำรงตำแหน่งทางการเมืองของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์

พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ได้เข้าสู่เส้นทางการเมืองจากการได้รับเลือกเป็นสมาชิกคณะกรรมการปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ซึ่งตำแหน่งทางทหารขณะนั้นดำรงตำแหน่งแม่ทัพภาคที่ 2 และได้เข้าสู่ตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยของรัฐบาลพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นครั้งแรก และตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ในสองตำแหน่งของพลเอกเปรมนั้น พลเอกเกรียงศักดิ์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า พลเอกเปรมไม่ได้สังกัดกลุ่มใดในกองทัพ และไม่ค่อยรู้จักในฝ่ายของนักการเมืองซึ่งน่าจะไม่เป็นอุปสรรคของรัฐบาลพลเอกเกรียงศักดิ์เองและการแต่งตั้งให้พลเอกเปรมดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก ซึ่งขณะนั้นพลเอกเกรียงศักดิ์ครบกำหนดเกษียณอายุราชการตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุด เลื่อนตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกของพลเอกเสริม ฉन्नคร ให้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุด จุดประสงค์ของพลเอกเกรียงศักดิ์ก็เพื่อให้พลเอกเปรมกับพลเอกเสริม ฉन्नคร อำนาจกัน

3.1 ช่วงการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์

3.1.1 รัฐบาลสมัยที่ 1 (3 มีนาคม พ.ศ.2523 - 19 มีนาคม พ.ศ.2526)

พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อจากรัฐบาลพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เมื่อพลเอกเปรมเข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรี เป็นช่วงที่สร้างความมั่นคงของการเมืองมีการปรับเปลี่ยนของโครงสร้างอำนาจรัฐต่างๆ มีการร่วมมือกันของระบบราชการระหว่างกองทัพกับเทคโนโลยี และกลุ่มที่มีอำนาจนอกจากระบบราชการภายใต้อำนาจเผด็จการเข้าร่วมมือกัน คือ กลุ่มนักการเมือง นักธุรกิจ เพื่อสนับสนุนและสร้างความเข้มแข็งให้กับรัฐบาล เพื่อเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาล ซึ่งการบริหารประเทศแบบนี้ถือเป็น “ระบอบประชาธิปไตยแบบครึ่งใบ”

ผลจากความร่วมมือของกลุ่มอำนาจต่างๆ และการลดอิทธิพลทางการเมืองของทหาร ทำให้เกิดความสามานฉันท์ในประเทศได้ พลเอกเปรมได้มีการนำผู้ที่มีความในภาคธุรกิจ สังคมนักวิชาการ ให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น รวมถึงการเพิ่มวุฒิสมาชิกทางสายทหารมาก

ขึ้น ซึ่งเป็นกลุ่มนายทหารรุ่นต่างๆในกองทัพ เพื่อถ่วงดุลอำนาจและแบ่งอำนาจทางการเมืองไปยังกองทัพเพื่อเสถียรภาพการบริหารประเทศรวมไปถึงการนำทหารสายต่างๆ เข้ามาเป็นสมาชิกคณะรัฐมนตรี เพื่อความมั่นคงทางการเมืองในระดับสูง และการยินดีเข้าร่วมกับรัฐบาลของนักการคลัง เศรษฐกิจ นักวิชาการที่มีต้นทุนสังคมสูง และพรรคการเมือง เป็นต้น

ในการบริหารประเทศของพลเอกเปรม เกิดความขัดแย้งขึ้นในกองทัพส่งผลต่อการบริหารประเทศของพลเอกเปรม คือ ความไม่พอใจของกลุ่มนายทหารจปร.7 (กลุ่มยังเติร์ก) ไม่พอใจในการต่ออายุราชการของพลเอกเปรมกับตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกอีกหนึ่งปี ซึ่งการต่ออายุราชการนั้นเป็นการตัดโอกาสการเติบโตของพลเอกสัณฑ์ จิตรปฎิมา รองผู้บัญชาการทหารบก ซึ่งเกิดการรัฐประหารล้มรัฐบาลพลเอกเปรม รัฐประหารของกลุ่มนายทหารจปร.7 ได้นำชื่อพลเอกสัณฑ์ขึ้นเป็นหัวหน้าคณะก่อการด้วย

กลุ่มยังเติร์กได้พยายามให้พลเอกเปรมทำการรัฐประหารตนเอง เช่นเดียวกับการยึดอำนาจ พ.ศ.2514 ของจอมพลถนอม กิตติขจร เหตุเพราะพรรคการเมืองร่วมของคณะรัฐมนตรีของพลเอกเปรมเป็นอุปสรรคของการบริหารประเทศ การทำรัฐประหารตนเองนั้นกลุ่มยังเติร์กยังคงให้เปรมดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้ต่อไป แต่พลเอกเปรมนั้นปฏิเสธไม่รับแนวคิดของกลุ่มยังเติร์ก ต่อมาเกิดการตอบโต้ปราบปรามกลุ่มยังเติร์ก โดยใช้พื้นที่ตั้งศูนย์บัญชาการที่ จ.นครราชสีมา การนำโดยพลตรีอาทิตย์ กำลังเอก รองแม่ทัพภาคที่ 2 เป็นบุคคลสำคัญในการต่อต้าน ในบทบาทซึ่งการต่อต้านกลุ่มยังเติร์กก็เพราะไม่พอใจถึงการสร้างอิทธิพลในบทบาททางการเมืองและอิทธิพลในกองทัพ ซึ่งการต่อต้านกลุ่มยังเติร์กนั้นได้รับความเห็นด้วยและสนับสนุนจากกลุ่มนายทหารรุ่นต่างๆ เช่น กลุ่มนายทหาร จปร.5 กลุ่มนายทหารจปร.1 โดยการนำของพลเอกสุจินดา คราประยูร

รัฐบาลของพลเอกเปรมในสมัยแรกนี้ ขับเคลื่อนไปได้การจากที่รัฐเข้ามาจัดระเบียบโครงสร้างของอำนาจทางการเมือง การเปิดโอกาสให้นักการเมือง พรรคการเมือง กองทัพ นักธุรกิจชนชั้นกลาง เทคโนโลยีเนอร์ เข้ามามีบทบาทในการกำหนดนโยบาย เข้ามามีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงการเมืองบ้าง ซึ่งทุกการกระทำนั้นอยู่ภายใต้ระบบราชการและอำนาจคำสั่งของพลเอกเปรม และในช่วงสมัยแรกนี้ก็มีความพยายามจากกลุ่มทหารในกองทัพที่จะก่อรัฐประหารเปลี่ยนแปลงอำนาจทางการเมือง ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากความขัดแย้งของกลุ่มนายทหารเอง การถูกลดอำนาจหรือผลประโยชน์ เป็นต้น

3.1.2 รัฐบาลสมัยที่ 2 (30 เมษายน พ.ศ.2526 – 4 สิงหาคม พ.ศ.2529)

ช่วงเวลานั้นพลเอกเปรมได้ใช้การบริหารประเทศเป็นแบบระบอบประชาธิปไตยครึ่งใบ พรรคการเมืองมีความพยายามเพิ่มบทบาทมากขึ้น ส่วนกองทัพนั้นมีความเข้มแข็งเพื่อเป็นฐานสนับสนุนให้กับพลเอกเปรมในการบริหารประเทศของรัฐบาลพลเอกเปรม คณะรัฐมนตรีของรัฐบาลพลเอกเปรมในสมัยที่ 2 นี้ จำนวนบุคคลในกองทัพลดลง ซึ่งพลเอกเปรมได้ให้โอกาสนักการเมือง และนักธุรกิจเข้ามามีบทบาทมากขึ้นเพื่อเข้ามาบริหารประเทศ

ในช่วงนี้มีความขัดแย้งของรัฐบาลและผู้นำกองทัพ คือ พลเอกอาทิตย์ อออกมาให้สัมภาษณ์กับสื่อถึงการบริหารจัดการประเทศ การปรับคณะรัฐมนตรีจากการลดค่าเงินบาท ซึ่งพลเอกเปรมก็ได้ปฏิบัติตามการถูกกดดันจากพลเอกอาทิตย์ ซึ่งกลุ่มการเมือง ราชสำนัก กลุ่มนายพลที่ไม่เห็นด้วยกับพลเอกอาทิตย์ก็ให้การสนับสนุนของพลเอกเสริม

ในช่วง พ.ศ.2528 มีความพยายามจะทำการก่อรัฐประหารในช่วงเดือนกันยายน โดยกลุ่มของ “ยังเติร์ก” เกิดขึ้นในวันที่ 9 กันยายน 2528 หากการทำรัฐประหารสำเร็จพลเอกอาทิตย์มีอำนาจรวมไปถึงกลุ่มนายทหารจปร.7 ที่สนับสนุนพลเอกอาทิตย์เพื่อหากพลเอกอาทิตย์มีอำนาจแล้วสนับสนุนกลุ่มตนจะสามารถคานอำนาจนายทหารจปร.5 ที่มีอำนาจแข็งแกร่งในกองทัพได้ ซึ่งการทำรัฐประหารนั้นล้มเหลวไม่สามารถล้มรัฐบาลพลเอกเปรมได้ เนื่องจากได้รับการสนับสนุนจากเครื่องข่ายราชสำนัก

ความขัดแย้งทางการเมืองยังมีชัดเจนขึ้นในปี 2529 ที่มีความพยายามของพลเอกอาทิตย์ในความพยายามจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นมาแข่งขันกับรัฐบาล การดึงพรรคการเมืองให้มาสนับสนุนและกดดันรัฐบาลให้ยุบสภาจากประเด็นการมีส่วนได้ส่วนเสียของบุคคลในรัฐบาลจากภาน้ำมัน พลเอกเปรมจึงตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยการให้พ้นจากตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก และแต่งตั้งผู้บัญชาการทหารบกคนใหม่แทน คือ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ

ในสภาวะการเมืองช่วงสมัยที่ 2 พลเอกเปรมนั้น สถาบันพรรคการเมืองเริ่มเข้มแข็งขึ้นสามารถที่จะท้าทายต่อการบริหารประเทศของรัฐบาลได้ แต่กระนั้นความเด็ดขาดของพลเอกเปรมก็สามารถบริหารประเทศต่อไปได้โดยไม่สามารถต่อต้านการบริหารประเทศของพลเอกเปรมได้

3.1.3 รัฐบาลสมัยที่ 3 (5 สิงหาคม 2529 – 3 สิงหาคม 2531)

หลังจากมีการประกาศยุบสภารัฐบาลพลเอกเปรมก็ได้รับความไว้วางใจเป็นนายกรัฐมนตรีอีกสมัย การบริหารประเทศของพลเอกเปรมยังคงมีการสนับสนุนกันอย่างเข้มแข็งของผู้บัญชาการเหล่าทัพ ซึ่งมีกองทัพเป็นส่วนสำคัญในการเจรจาต่อรองและค้ำยันประสานงานในทางการเมืองแทนพลเอกเปรม

ในช่วงสมัยที่ 3 พลเอกเปรมมีปัญหาในระหว่างพรรคร่วมรัฐบาลจึงแก้ปัญหาด้วยการยุบสภาเพื่อจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ ซึ่งพลตรีชาติชาย ชุณหะวัณ หัวหน้าพรรคชาติไทย ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุด ถึงแม้จะมีการเรียกร้องให้พลเอกเปรมกลับมาเป็นนายอีกครั้งแต่สังคมไม่เห็นด้วย พลเอกเปรมจึงยุติบทบาททางการเมืองไม่รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีก

พลเอกเปรมนำระบอบแนวทางประชาธิปไตยครึ่งใบมาใช้เพื่อที่จะปรับโครงสร้างอำนาจของรัฐ โดยใช้ระบบแบบอุปถัมภ์ในระบบราชการและอำนาจเก่าซึ่งรวมถึงการยินยอมให้อาัยสถาบันทางเศรษฐกิจ สถาบันพรรคการเมือง ให้พรรคการเมืองเข้ามามีบทบาททางการเมือง ซึ่งระบอบการบริหารประเทศของพลเอกเปรมนี้ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างของกลุ่มผลประโยชน์อำนาจเดิม ซึ่งเป็นกลุ่มที่ใช้ระบอบอุปถัมภ์ที่มีบทบาทอำนาจอยู่ในสังคมไทยมานาน ทำให้การบริหารประเทศของพลเอกเปรมให้จึงแข็งแกร่งมากในช่วง 3 สมัย ที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และรวมถึงภาพลักษณ์ในการให้ความเคารพ เทิดทูน เชิดชูต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ที่เป็นคุณลักษณะเด่นชัดของพลเอกเปรมนั่นเอง

บทที่ 4

ความล้มเหลวของการเกิดกบฏของคณะในสมัยรัฐบาลของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์

4.1 การรัฐประหาร 1-3 เมษายน พ.ศ.2524

การรัฐประหาร 1-3 เมษายน พ.ศ.2524 คือ “กบฏยังเติร์ก” หรือ “กบฏเมษาฮาวาย” เป็นการก่อการเพื่อยึดอำนาจการปกครองจากพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ซึ่งผู้ก่อการส่วนใหญ่จะเป็นนายทหารจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า รุ่น 7 (จปร.7)/ “รุ่นยังเติร์ก” โดยมีพลเอกสันทัด จิตรปฎิมา รองผู้บัญชาการทหารบก เป็นหัวหน้าคณะผู้ก่อการมีนายทหารจาก จปร. อาทิ พันเอกมัญญู รูปขจร, พันเอกชูพงศ์ มัทวพันธุ์, พันเอกประจักษ์ สว่างจิตร, พันโทพัลลภ ปิ่นมณี, พันเอกชาญบุรณะ เพ็ญตระกูล, พันเอกแสงศักดิ์ มงคณะสิริ, พันเอกบวร งามเกษม, พันเอกสาคร กิจวิริยะ เป็นต้น ซึ่งในการก่อการในครั้งนี้ มีกองกำลังทหารหลายกองพัน

คณะผู้ก่อการเริ่มก่อการในเวลา 2:00 น. ของวันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2524 ผู้ก่อการได้จับตัวพลเอกเสริม ณ นคร ผู้บัญชาการทหารสูงสุด, พลโทหาญ ลีนาทนันทน์, พลตรีชวลิต ขงไญยุทธ และพลตรีวิชาติ ลายถมยา ไว้ที่หอประชุมกองทัพบก ผู้ก่อการได้บุกยึดกรุงเทพฯ ได้ทุกพื้นที่และได้บุกยึดกรมประชาสัมพันธ์ประกาศแถลงการณ์ ใจความว่า “เนื่องจากสถานการณ์ของประเทศทุกด้านกำลังระส่ำระสายและทรุดลงอย่างหนัก เพราะความอ่อนแอของผู้บริหารประเทศ พรรคการเมืองแตกแยก ทำให้เสถียรภาพของรัฐบาลสั่นคลอน จึงเป็นจุดอ่อนให้มีคณะบุคคลที่ไม่หวังดีต่อประเทศเคลื่อนไหวจะใช้กำลังเข้ายึดการปกครองเพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองแบบเผด็จการถาวร ดังนั้นเพื่อความปลอดภัยและอยู่รอดของประเทศ คณะปฏิวัติซึ่งประกอบด้วยทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ ตำรวจ และพลเรือน จึงได้เข้ายึดอำนาจการปกครองของประเทศเสียก่อน” ฝ่ายผู้ก่อการได้มีการถอดถอนคณะรัฐมนตรีประกาศแต่งตั้งข้าราชการระดับสูง, ยกเลิกรัฐธรรมนูญตามสถานที่ต่างๆ ในกรุงเทพฯ จะมีกำลังทหารพร้อมอาวุธรักษาการณ์อย่างเข้มงวด

ทางฝ่ายรัฐบาล พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ได้กราบทูลเชิญ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ เสด็จพระราชดำเนินไป

ประทับที่ กองทัพอากาศที่ 2 ค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา และตั้งกองบัญชาการเพื่อตอบโต้ฝ่ายก่อการพร้อมกองสนับสนุนจาก พลตรีอาทิตย์ กำลังเอก รองแม่ทัพอากาศที่ 2 พลเอกเปรม ไข่ใช้อำนาจสั่งปลดผู้ก่อการออกจากตำแหน่งทางการทหาร ต่อมาพลเอกเปรม ได้กลับกรุงเทพฯ เพื่อแสดงตนว่ายังไม่ถูกออกจากตำแหน่งและประกาศว่า การกระทำของฝ่ายก่อการนั้นผิดกฎหมายจะทำให้ยุติโดยเร็ว เมื่อการก่อกบฏสิ้นสุดลง เป็นการกบฏที่ไม่มีผู้เสียชีวิต ผู้ก่อการอย่างพันเอกมัญญู รูปขจร ได้ลี้ภัยไปที่ประเทศเยอรมนี ต่อมาได้รับพระราชทานอภัยโทษ ได้รับนิรโทษกรรมทางการเมืองและได้กลับยศทางทหาร ส่วนพลตรีอาทิตย์ กำลังเอก ได้รับความไว้วางใจจากพลเอกเปรมจากการต่อต้านกบฏในครั้งนี้ ได้เลื่อนตำแหน่งเป็นพลโทแม่ทัพอากาศที่ 1 คุมกองกำลังรักษาพระนคร และได้เดือนต่อมาได้เป็นผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก

4.2 การรัฐประหาร 9 กันยายน พ.ศ.2528

การรัฐประหาร 9 กันยายน พ.ศ.2528 คือ “กบฏไม่มาตามนัด” หรือ “กบฏ 9 กันยายน” ซึ่งมีกลุ่มผู้นำการก่อรัฐประหารครั้งนี้ คือ พันเอกมัญญู รูปขจร, พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์, พลเอกเสริม ฅน นคร, พลเอกยศ เทพหัสดิน ณ อยุธยา และยังมีทหารประจำการส่วนหนึ่ง พลเรือนที่เป็นผู้นำแรงงานบางส่วน การก่อการครั้งนี้ได้รับความสนับสนุนทางการเงินจาก นายเอกยุทธ อัญชันบุตร การก่อการครั้งนี้ต้องการยึดอำนาจการปกครองจากนายกรัฐมนตรี พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ซึ่งในช่วงที่ก่อการ นายกรัฐมนตรี ได้เดินทางไปประเทศอินโดนีเซีย และผู้บัญชาการทหารบก พลเอกอาทิตย์ กำลังเอก ดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะนั้น อยู่ระหว่างปฏิบัติภารกิจในทวีปยุโรป

ผู้ก่อการได้เริ่มก่อการในเวลา 3:00 น. โดยมีกองกำลังจากกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์ มีรถถัง รวมถึงทหาร 400 กว่านาย จากกองกำลังทหารอากาศโยธิน ได้เข้าควบคุมสถานที่ กองบัญชาการทหารสูงสุด สนามเสือป่า, กรมประชาสัมพันธ์, องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย ซึ่งขณะผู้ก่อการได้แถลงการณ์ว่า พลเอกเสริม ฅน นคร เป็นหัวหน้าในการก่อการครั้งนี้ นายเอกยุทธ อัญชัน ได้นำผู้นำสหภาพแรงงานและทหารบางส่วนเข้ายึดองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) โดยควบคุมตัวผู้อำนวยการ ขสมก. นายพิเชษฐ สติรชวล เพื่อที่จะนำรถไปรับกลุ่มผู้ใช้แรงงานให้เข้าร่วมก่อการด้วย

ในส่วน of ฝ่ายรัฐบาลมี พลเอกประจวบ สุนทรางกูร รองนายกรัฐมนตรี รักษาการ นายกรัฐมนตรี ผู้ที่คอยควบคุมในฝ่ายรัฐบาล ยังมี พลเอกเทียนชัย สิริสัมพันธ์ รองผู้บัญชาการทหารบก รักษาการผู้บัญชาการทหารบก, พลโทชวลิต ยงใจยุทธ รองเสนาธิการทหารบก, พลโท

พิจิตร กุลละวณิชย์ ประสานงานกับรัฐบาล พลเอกประจวบได้ตั้งกองอำนวยการต่อต้านที่กรมทหารราบที่ 11 รักษาพระองค์ โดยแถลงการณ์ได้ผู้ก่อการถึงกองกำลังของรัฐบาล คือ กลุ่มนายทหารจปร.5 โดยพลโทสุจินดา คราประยูร , พลโทอิสระพงษ์ หนุณภักดี , พลอากาศโทเกษร โจรจนินดี เป็นการประกาศในนาม พลเอกอาทิตย์ กำลังเอก

ในเวลาประมาณ 9:50 น. ที่ตั้งรถถังของฝ่ายผู้ก่อการในบริเวณลานพระบรมรูปทรงม้า มีการยิงเสาอากาศวิทยุของสถานีวิทยุกระจายเสียง ซึ่งใช้แถลงการณ์ของรัฐบาล ผู้ก่อการได้ยิงปืนกลเข้าไปบริเวณวังปารุสกวัน เป็นที่ตั้งของกรมประมวลข่าวกลาง ทำให้นายนิล เดวิส นักข่าวออสเตรเลีย และนายบิล แรตซ์ นักข่าวชาวอเมริกัน เสียชีวิตทั้งสองคน ต่อมาในช่วง 11:00 น. ทางฝ่ายรัฐบาลได้เข้ายึดกรมประชาสัมพันธ์คืนมาได้ จนเวลา 12:00 น. กองกำลังของผู้ก่อการได้ถอยเข้าไปในสนามเสือป่า ส่วนผู้นำแรงงานนั้นมีการปราศรัยโจมตีรัฐบาลที่ลานพระบรมรูปทรงม้า ทั้งสองฝ่ายปะทะกันรุนแรงขึ้น จนในเวลา 13:00 น. รัฐบาลได้ประกาศภาวะฉุกเฉินในเขตกรุงเทพฯ ต่อมาได้มีการเจรจากันทั้งสองฝ่าย โดยตัวแทนฝ่ายรัฐบาล คือ พลเอกพิจิตร กุลละวณิชย์ และฝ่ายผู้ก่อการตัวแทนคือ พลเอกยศ เทพหัสดิน ณ อยุธยา การเจรจาเป็นผลสำเร็จ ผู้ก่อการทั้งสองคนคือ พันเอกมณูญ รูปจจร และนาวาอากาศโทมนัส รูปจจร ได้ลี้ภัยไปสิงคโปร์และภายหลังได้ไปอยู่ที่ประเทศเยอรมนีตะวันตก กลุ่มผู้ใช้แรงงานก็สลายตัว คณะผู้ก่อการที่เหลือได้ปล่อยตัวประกัน พลอากาศเอกประพันธ์ ในเหตุการณ์ครั้งนี้มีผู้เสียชีวิต 5 ราย คือ ทหาร 2 ราย ประชาชน 1 ราย และนักข่าวต่างประเทศ 2 ราย มีผู้ที่ถูกดำเนินคดีข้อหาทกบฏ 33 ราย ซึ่งต่อมาได้รับการนิรโทษกรรม ในวันที่ 25 กันยายน พ.ศ.2531

4.3 บริบทการเมืองช่วงการรัฐประหารในสมัยพลเอกเปรม ติณสูลานนท์

4.3.1 เหตุการณ์ก่อนรัฐประหาร 1-3 เมษายน พ.ศ. 2524 ครั้งที่ 1

4.3.1.1 บริบททางเศรษฐกิจและสังคม

1) ปัญหาสถานะเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นตั้งแต่ 2523 จนมาถึงสมัยรัฐบาลพลเอกเปรมเป็นนายกรัฐมนตรีปัญหาสถานะเศรษฐกิจก็ยังคงแก้ไขปัญหาไม่ได้สำเร็จ เกิดปัญหาต่างๆ เช่น น้ำมันราคาแพงสินค้าราคาสูงขึ้น ขาดแคลนสินค้า เป็นต้น (อดิศร หมวกพิมาย, 2554) รัฐบาล

จึงตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยการลดค่าเงินบาท จาก 21 บาทเป็น 23 บาท ปล่อยค่าเงินบาทลอยตัวแล้วก็ไม่ทราบว่าเป็นนโยบายของรัฐบาลหรือนักการคลังผู้มีฝีมือคนใดเป็นผู้สั่งการ ทำให้ทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราเข้าแทรกแซง เพื่อรักษาอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทกับเงินดอลลาร์ไว้ไม่ให้เกิน 21 บาท ทุนรักษาระดับฯ จึงได้พยายามขายเงินดอลลาร์ออกเพื่อตรึงอัตราแลกเปลี่ยนไว้แต่ในที่สุดก็รักษาไว้ไม่ได้

2) ปัญหาแรงงาน ในช่วงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2524 เกิดวิกฤตปัญหาแรงงานซึ่งเป็นผลมาจากการที่รัฐบาลยกเลิกสัญญาเช่ากับบริษัทซัมมิต แล้วกระทรวงกลาโหมเข้ามาดำเนินการเอง

3) ปัญหาราคาสินค้าที่สูงขึ้น เนื่องจากค่าเงินดอลลาร์พุ่งสูงขึ้น ดึงค่าเงินบาทที่ผูกติดอยู่ให้สูงขึ้น ส่งผลต่อราคาสินค้าในประเทศ

4) อนุสรณ์ ธรรมใจ (2557) ว่า “ช่วงปี พ.ศ. 2524-2525 เศรษฐกิจโลกตกต่ำและมีปัญหาวิกฤตการณ์ราคาพลังงานเกิดขึ้นด้วย ธนาคารหลายแห่งและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์หลายแห่งประสบปัญหาทางการเงิน เช่น ธนาคารเอเชียทรัสต์ ธนาคารนครหลวงไทย ธนาคารมหานคร เป็นต้น จนกระทั่ง ทางการไทยจำเป็นต้องมีโครงการ 4 เมษายน พ.ศ. 2527 เพื่อแก้ปัญหาวิกฤตการณ์ดังกล่าว ต่อมาทางการได้เข้าไปฟื้นฟูกิจการธนาคารกรุงไทยและธนาคารเอเชียอีกด้วย เจ้าของและผู้ที่เกี่ยวข้องในบริษัทที่มีปัญหายินยอมโดยความสมัครใจให้ทางการโดยกระทรวงการคลังมีส่วนในการถือหุ้นของกิจการไม่น้อยกว่า 25% รวมทั้งให้ออนสิทธิการออกเสียงเพื่อให้ทางการมีเสียงร้อยละ 75 ของหุ้นทั้งหมดให้จัดหาทรัพย์สินมาค้ำประกันเงินที่บริษัทให้กิจการในเครือกู้ยืมไปแล้วและผู้ถือหุ้นใหญ่จะยังคงรับผิดชอบภาระต่างๆ ของบริษัทที่มีอยู่เดิมก่อนเข้าร่วมโครงการ”

4.3.1.2 บริบททางการเมือง

1) ตั้งแต่ในยุคพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรีเกิดภาวะปัญหาทางเศรษฐกิจ เมื่อแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและการเมืองพลเอกเกรียงศักดิ์จึงลาออก เมื่อพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ขึ้นมามีตำแหน่งนายกรัฐมนตรีก็ได้รับปัญหาต่อเนื่องมาจากรัฐบาลพลเอกเกรียงศักดิ์ รัฐบาลจึงออกนโยบายประกาศลดค่าเงินบาทของรัฐบาลส่งผลต่อเศรษฐกิจ นโยบายนี้ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนัก รัฐบาลจึงปรับ ครม. หลายครั้งเพื่อลดปัญหาเศรษฐกิจ

2) เกิดการผลัดกันของกลุ่มทหารในแต่ละฝ่าย เพื่อให้ฝ่ายของตนได้ขึ้นสู่อำนาจทางการเมือง เมื่อฝ่ายตนไม่ได้รับอำนาจหรือตำแหน่งจึงมีความพยายามที่จะล้มล้างอำนาจฝ่ายตรงข้าม ผลักดันให้เกิดรัฐประหารขึ้น

4.3.2 เหตุการณ์ก่อนรัฐประหาร 9 กันยายน พ.ศ. 2528 ครั้งที่ 2

4.3.2.1 บริบททางเศรษฐกิจและสังคม

1) ช่วงปี 2526 – 2528 รัฐบาลจอมรสุมเศรษฐกิจชบเซา บริษัทเงินทุนทรัสต์ล้มละลาย หลังวิกฤตเศรษฐกิจ สถาบันทางการเงินก็เกิดความไม่เสถียรขึ้น มีการถอนใบอนุญาตบริษัทเงินทุน มีข่าวการตั้งปิดทรัสต์ แชรล์ล้ม ธนาคารมีฐานะทางการเงินอ่อนแอลง (Admin, 2010) วิกฤตการณ์ของบริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ทำให้บริษัทต่างๆถูกถอดถอนใบอนุญาตในช่วงปี 2526 – 2528 มากถึง 20 บริษัท

2) ช่วงเดือนพฤศจิกายน 2527 ได้มีการประกาศลดค่าเงินบาทลงอีก 17.3%

4.3.2.2 บริบททางการเมือง

1) ปัญหาภายในพรรคการเมืองที่เข้าร่วมรัฐบาล ปัญหาเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับรัฐสภา และปัญหาที่เกิดจากกลุ่มกดดันนอกสภา

2) ฝ่ายค้านมีการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลถึงความล้มเหลวของรัฐบาลที่สร้างความเสียหายต่อประเทศชาติ

3) เกิดวิกฤตการณ์แก้ไขรัฐธรรมนูญนำไปสู่การยุบสภาและเลือกตั้งใหม่ ปี 2526 (ก่อนยุบสภาพลเอกเปรมได้ชี้แจงถึงวิกฤตปัญหาความวุ่นวายที่สั่นคลอนเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาล)

4) ช่วงปี 2527 ฝ่ายทหารมีการเคลื่อนไหวเพื่อต่ออายุ ผบ.ทบ.ของพลเอก อาทิตย์ออกไป 2 ปี ซึ่งขัดกับกฎหมายที่ได้คร่าวละ 1 ปี ซึ่งถือเป็นเรื่องภายในกองทัพ

5) ปี 2527 เงินดอลลาร์แข็งค่าขึ้นส่งผลกระทบต่ออัตราแลกเปลี่ยนกับ ค่าเงินดอลลาร์ รัฐบาลมีนโยบายประกาศลดค่าเงินบาท ซึ่งมีการต่อต้านจากหลายฝ่ายถึงความ ล้มเหลวของนโยบายนี้ที่จะทำให้รัฐบาลล้มเหลว โดยมีผู้นำของ 3 เหล่าทัพได้ยื่นหนังสือระบุถึง การลดค่าเงินบาทนั้นจะทำให้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองให้รัฐบาลปรับ ครม. ซึ่งมีการโจมตี รัฐบาลต่อนโยบายนี้อย่างรุนแรง (เสรี ทรัพย์เจริญ, 2527) ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “การลดค่าเงินบาทครั้งนี้ เป็นการยอมรับความจริงของรัฐบาลว่าได้ดำเนินงานผิดพลาดมาตลอด”

6) วันที่ 3 พฤษภาคม 2528 พรรคชาติไทยได้ยื่นญัตติอภิปรายไม่ไว้วางใจ รัฐบาลพลเอกเปรม และรัฐมนตรีกระทรวงต่างๆ ซึ่งก็ถูกคนใกล้ชิดของพล.อ.เปรมขัดขวางไว้ได้ ซึ่งความพยายามหลายครั้งที่จะอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลแต่ไม่ประสบความสำเร็จ

7) วันที่ 8 กันยายน 2528 เกิดการเข้ายึดอำนาจรัฐบาลภายใต้การนำของ พล.อ.เสริม ณ นคร โดยมีนายทหารจาก ทหารม้ายานเกราะ กองพันทหารม้าที่ 4 กรมทหารม้าที่ 1 และทหารราบอากาศโยธิน ใช้กำลังเข้ายึดอำนาจ แต่การกระทำการยึดอำนาจในครั้งนี้ไม่สำเร็จ

4.4 บริบทการทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองช่วงการกบฏของคณะทหารในสมัยพลเอกเปรม ติณสูลานนท์

จากบริบททางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองที่ได้ศึกษามานั้นถึงแม้ว่าจะมีวิกฤตการณ์ทาง เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองต่างๆที่ข่าแยในขณะนั้น รัฐบาลเองก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้และมีได้ มีความใส่ใจที่จะแก้ปัญหาวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นเท่าใดนัก แต่บ้จจับปัญหาในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ก็ยังมีได้มีผลกระทบหรือแรงกระตุ้นที่ทำให้เกิดการก่อกบฏ 1 เมษายน 2524 และ 9 กันยายน 2528 ได้

4.5 กลุ่มทหารที่มีบทบาททางการเมืองช่วงรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์

4.5.1 กลุ่มทหารยังเด็กรัก

เป็นกลุ่มนายทหารที่มีบทบาทสำคัญทางการเมืองในช่วงรัฐบาลพลเอกเปรม ซึ่งสมาชิกเป็นกลุ่มนายทหาร จปร. รุ่น 7 ในทางการเมืองดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา ส่วนในกองทัพควบคุมตำแหน่งสำคัญๆ ในกองทัพ กลุ่มยังเด็กรักนี้เป็นกลุ่มที่สนับสนุนพลเอกเปรมให้ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญทั้งในการเมืองและกองทัพ แต่กลุ่มนี้เองก็คัดค้านการต่ออายุราชการของพลเอกเปรมในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก ซึ่งต่อมาสมาชิกบางคนในกลุ่มก็มีการสนับสนุนการต่อราชการของพลเอกเปรม เหตุการณ์รัฐประหาร 1-3 เมษายน พ.ศ. 2524 กลุ่มยังเด็กรักเป็นกลุ่มก่อการรัฐประหารในครั้งนี้ โดยมีพลเอกสันทัด จิตรปฎิมา รองผู้บัญชาการทหารบก เป็นหัวหน้าคณะผู้ก่อการ และมีนายทหารบางนายจาก จปร.7 เข้าร่วมการก่อการด้วย ได้แก่ พันเอกมณูญ รูปขจร, พันเอกชูพงศ์ มัทวพันธุ์, พันเอกประจักษ์ สว่างจิตร, พันโทพัลลภ ปิ่นมณี, พันเอกชาญบุรณ์ เพ็ญตระกูล, พันเอกแสงศักดิ์ มงคณะสิริ, พันเอกบวร งามเกษม, พันเอกสาคร กิจวิริยะ ซึ่งใช้กำลังจากหลายกองพันในการเข้ายึดอำนาจจากรัฐบาลพลเอกเปรม ดินสุลานนท์

4.5.2 กลุ่มทหารประชาธิปไตย

กลุ่มนี้เป็นกลุ่มนายทหารรวมตัวกันซึ่งสมาชิกในกลุ่มส่วนมากเป็นนายทหาร จปร.7 และเป็นกลุ่มนายทหารที่ต่อสู้กับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย สมาชิกในกลุ่มทหารประชาธิปไตยเป็นทหารที่ได้รับอิทธิพลความคิดทางการเมืองมาจาก นายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร ซึ่งเคยเป็นกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย เกิดความขัดแย้งกันกับสมาชิกในพรรคจึงแยกตัวออกมา นายประเสริฐเป็นผู้ที่มีบทบาทในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการต่อสู้กับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ส่งผลให้นายทหารส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลทางความคิดจากเขาและรวมตัวกันเป็นกลุ่มทหารประชาธิปไตย

กลุ่มทหารประชาธิปไตยมีแนวคิดในเรื่องประชาธิปไตยว่า ควรจะประกาศใช้รัฐธรรมนูญ เรียกร้องให้รัฐบาลเปลี่ยนระบอบเผด็จการเป็นประชาธิปไตย โดยสนับสนุนให้เปลี่ยนแปลงด้วยวิธีการรัฐประหาร กลุ่มทหารประชาธิปไตยนี้ต้องการแสวงหาแนวร่วมทางความคิดมากกว่าขยายปริมาณสมาชิกในกลุ่ม นายทหารที่เป็นแกนนำและสมาชิกของกลุ่มเป็นนายทหารสายเสนานิการ และสายการศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มที่ไม่ได้คุมกำลังในกองทัพ ส่งผลให้กลุ่มที่ไม่มีอำนาจต่อรองมากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเทียบกับกลุ่มทหารหนุ่ม แกนนำของกลุ่มทหารประชาธิปไตยมีสมาชิก ได้แก่ พลตรีระวี วันเพ็ญ, พลตรีชวลิต ยงใจยุทธ, พันเอกชวดี พิสุทธิพันธุ์, พันเอกประ โยชน์ ถาวรศิริ, พันเอกมานะ เกสรศิริ, พันเอกสมศักดิ์ พันธุ์เยี่ยม, พันโทพิศิษฐ์ ณีปวนิ, ร้อยเอกสมชาย วิรุพผล นอกจากนี้ยังมีพลเรือนที่มีความใกล้ชิดกับกลุ่มทหารประชาธิปไตย ได้แก่ นายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร, นายอหัมัด ขามเทศทอง, นายสวัสดิ์ ลูกโคด, นายสนั่น สันติยา, นายเทิดภูมิ ใจดี, นายสมบัติ ชำรงชัยวงศ์, นายสงพงษ์ สระกวี, นายบวร ยะสินธร, นายเทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ (ยุค ศรีอาริยะ), นายคำบุญ สิทธิสมาน, นายยอดธง ทับทิวไม้ และนายปราโมช นาคทรพรพ

4.5.3 กลุ่มนายทหารเตรียมทัพบกรุ่น 5 (รุ่น 5 ใหญ่)

กลุ่มนี้เป็นกลุ่มนายทหารเตรียมนายร้อยทหารบก รุ่น 5 ซึ่งเป็นนายทหารที่เข้าศึกษาในโรงเรียนนายร้อยทหารบก และโรงเรียนเทคนิคทหารบก รุ่นเดียวกับพลเอกอาทิตย์ กำลังเอก สมาชิกในกลุ่มนี้ เช่น พลเอกอาทิตย์ กำลังเอก, พลตรีเทียนชัย สิริสัมพันธ์, พลโทชำนาญ นิลวิเศษ, พลโทไพศาล รุ่งแสง, พลเอกพัชร์ มินะกนิษฐ์, พลตรียุทธศักดิ์ คล่องตรวจโรค

นายทหารเตรียมทัพบกรุ่น 5 เป็นกลุ่มนายทหารที่ออกมาแสดงความไม่พอใจต่อการมีบทบาทอย่างสูงของนายทหารจปร.7 โดยมองว่านายทหารจปร.7 เป็นทหารนอกแถวไม่ใช่ทหารอาชีพ พันเอกเลิศ พึ่งพัชร์ เลขานุการ จปร.5 ได้กล่าวถึงนายทหารจปร.7 ว่า “มีทหารบางส่วนเข้าไปมีบทบาททางการเมือง เราถือว่าเป็นทหารนอกแถว..” เพราะทหารในแถวจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมือง ซึ่งนายทหารเตรียมทัพบกรุ่น 5 (รุ่นใหญ่) ก็ไม่ได้มีการรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่น เหมือนกับนายทหารจปร.7 และนายทหารจปร.5 (รุ่นเล็ก) โดยมีนายทหารซึ่งเป็นเพื่อนร่วมรุ่นที่มี

ความขัดแย้งกับพลเอกอาทิตย์ กำลังเอก เช่น พลเอกชำนาญ นิลวิเศษ , พลโทหาญ ลีนาพันธ์ และ พลตรียุทธศักดิ์ คล่องตรวจโรค เป็นต้น

นายทหารเตรียมทัพบกรุ่น 5 (รุ่น 5 ใหญ่) เริ่มมีบทบาทมากขึ้นเมื่อออกมาสนับสนุนให้พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ต่ออายุราชการ โดยพลตรีอาทิตย์ กำลังเอก แกนนำของรุ่นได้เข้ามาเป็นผู้นำในการเคลื่อนไหวให้มีการต่ออายุราชการพลเอกเปรม และภายหลังการต่ออายุราชการ นายทหารเตรียมทัพบกรุ่น 5 (รุ่น 5 ใหญ่) ได้เข้าบังคับบัญชาหน่วยกุ่มกำลังสำคัญ นายทหารกลุ่มนี้เป็นฝ่ายรัฐบาลสนับสนุนรัฐบาลในการต่อต้านการเกิดรัฐประหาร 9 กันยายน 2528 “กบฏทหารนอกราชการ” หรือ “กบฏ 9 กันยายน”

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

เหตุการณ์รัฐประหาร 1 เมษายน 2524 ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพลเอกเปรมนั้นถูกท้าทายอำนาจจากนายทหารรุ่นยังเดี๋ยก พลเอกเปรมจึงผลักดัน จปร.1 คือ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ และ จปร.5 ขึ้นมาเป็นฐานอำนาจของพลเอกเปรม ก็เพื่อคานอำนาจนายทหาร จปร.7 ที่มีอำนาจเป็นอย่างมาก และการให้ความสำคัญกับ จปร.5 เกินไปรวมถึงปัญหาบ้านเมืองที่เกิดขึ้นจนไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ส่งผลให้ จปร.7 ซึ่งกำลังถูกลดอำนาจเป็นผลจากการขึ้นมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพลเอกเปรม จึงทำให้นายทหาร จปร.7 ลุกขึ้นมาก่อการรัฐประหารขึ้น รุ่งโรจน์ วรรณศูทร ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “เขาจะมีรุ่น เขามีก็ก ยิ่งกว่าการเมืองอีก เพราะฉะนั้นการจัดสรรปันส่วนอำนาจในหมู่ทหาร สร้างความไม่พอใจให้คุกรุ่นตลอดเวลา” (Thaitrustory, 2015) พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์ ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “ทหารกลุ่มหลักๆ คือ กลุ่มยังเดี๋ยก (เป็นแกนนำคนสำคัญกลุ่มนี้เป็นเบื้องหลังพลเอกเปรมให้ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี) หลังจากเกิดกบฏ 1 เมษายน 2524 และ 9 กันยายน 2528 คุลอำนาจในกองทัพก็ต้องมีกลุ่มอื่นขึ้นมาคานอำนาจนายทหาร จปร.7” (Thaitrustory, 2015) ในการก่อรัฐประหารพลเอกเปรมอาจจะถูกควบคุมแต่พลเอกเปรมสามารถหนีไปโคราชแล้วได้หลบหนีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถและพระบรมวงศานุวงศ์ให้เสด็จออกจากกรุงเทพฯ ไปที่โคราชได้ ทำให้ทางฝ่ายกบฏนั้นไม่สามารถดำเนินการอะไรได้ เหตุเพราะผู้นำสำคัญที่ต้องกำจัด คือ ตัวพลเอกเปรมหนีไปได้ การก่อกบฏครั้งนี้ น่าสนใจคือ เป็นการขึ้นมาสู่อำนาจอย่างชัดเจนของพลเอกเปรม 2) กบฏครั้งนี้เป็นใช้ทหารในฝ่ายกบฏมากที่สุด ในประวัติศาสตร์ของการก่อกบฏในประเทศไทยซึ่งใช้กำลังทหารถึง 44 กองพัน คุมกรุงเทพฯ ได้ แต่เมื่อพลเอกเปรมได้หนีไปได้ นั่นกำลังใจของฝ่ายกบฏก็ลดน้อยลง จนในที่สุดฝ่ายกบฏก็จำต้องยอมแพ้ไปโดยที่ไม่มีกรก่อเหตุที่รุนแรงใดๆ

เหตุการณ์รัฐประหาร 9 กันยายน 2528 พันเอกมัญญู รูปขจร ได้กระทำการรัฐประหารยึดอำนาจรัฐบาลพลเอกเปรม โดยการนำกำลังทหารนอกประจำการและรถถังจากม.พัน.4 รวมถึงกำลังทหารอากาศโยธินภายใต้การนำของนาวาอากาศโทมนัส รูปขจร เข้ายึดกองบัญชาการทหารสูงสุด

โดยให้พลเอกเสริม ณ นคร เป็นหัวหน้าผู้ก่อการ และนายเอกยุทธ อัญชันบุตร ผู้บริหารภาคเอกชน กับกลุ่มผู้ใช้แรงงานได้เคลื่อนไหวร่วมด้วยและได้ยึดองค์การขนส่งมวลชนไว้เป็นกำลังเสริมด้วย ซึ่งในขณะนั้น พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรีและพลเอกอาทิตย์ กำลังเอก ผู้บัญชาการทหารสูงสุดและผู้บัญชาการทหารบก ได้อยู่ระหว่างไปราชการต่างประเทศ เวลานั้นกำลังทหารฝ่ายรัฐบาลการนำของพลเอกเทียนชัย ศิริสัมพันธ์ รองผู้บัญชาการทหารสูงสุด รวมตัวกันต่อต้านและควบคุมสถานการณ์ได้ เมื่อการก่อกบฏนั้นล้มเหลวผู้ก่อการ คือ พันเอกมณูญ รูปจรรย์ และนาวาอากาศโทมนัส รูปจรรย์ ก็ได้ลี้ภัยไปที่สิงคโปร์และเดินทางไปอยู่ประเทศเยอรมนีตะวันตก ส่วนคณะผู้ก่อการที่เหลือได้ให้การว่า ถูกบังคับจากคณะผู้ก่อการ มีผู้ถูกดำเนินคดีทั้งหมด 39 คน หลบหนี 10 คน และผู้เสียชีวิต 5 คน ซึ่งมีข่าวลือออกมาถึงการยึดอำนาจครั้งนี้ว่า พันเอกมณูญ รูปจรรย์ เป็นเพียงหัวหอกออกมายึดสถานที่เท่านั้น เพื่อคอยกำลังเสริมของผู้มีอำนาจและถึงนำกำลังมาสมทบในภายหลัง ซึ่งการก่อกบฏในครั้งนี้ล้มเหลวเนื่องมาจากนัดแล้วไม่มา สำหรับทหารของฝ่ายรัฐบาลได้ตั้งกองอำนาจขึ้นที่กรมทหารราบที่ 11 รักษาพระองค์บางเขน นำกองกำลังเข้าต่อต้านประกอบด้วยพลเอกเทียนชัย ศิริสัมพันธ์ รักษาการตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก พลโทชวลิต ยงใจยุทธ รองเสนาธิการทหารบก พลโทพิจิตร กุลวนิช เป็นผู้ประสานฝ่ายรัฐบาล ครั้งนี้กองกำลังหลักฝ่ายรัฐบาลคุมกำลังโดยกลุ่มทหาร จปร. 5 ประกอบด้วย พลโทสุจินดา คราประยูร พลโทอิสรพงศ์ หนุณภักดี พลอากาศโทเกษร โรจนนิล เป็นกลุ่มนำในขณะนั้น

จากเหตุการณ์รัฐประหารทั้ง 2 ครั้ง คือ รัฐประหาร 1 เมษายน 2524 (กบฏเมษาฮาวาย) และ รัฐประหาร 9 กันยายน 2528 (กบฏไม่มาตามนัด) เป็นความพยายามยึดอำนาจรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ของนายทหารจปร. 7 ที่กำลังเฟื่องฟูในอำนาจ ซึ่งการเกิดรัฐประหารนั้นจากหลายสาเหตุ ได้แก่ 1) ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเองกับนายทหารแต่ละกลุ่ม ส่วนใหญ่คือกลุ่มนายทหารจปร. 1,5,7 มาจากความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน การขึ้นสู่อำนาจของกลุ่มฝ่ายอื่น การไม่ยอมรับอำนาจของนายทหารแต่ละรุ่น การกระจายอำนาจและผลประโยชน์ที่ไม่ทั่วถึงกัน 2) การยึดอำนาจเพื่อความต้องการ โคนล้มอำนาจรัฐบาลพลเอกเปรม แล้วผลักดันฝ่ายของตนให้ขึ้นสู่อำนาจ 3) การขยายอำนาจของพลเอกเปรม และการถ่วงดุลอำนาจของฝ่ายตรงข้าม การผลักดันคนของตนเองขึ้นสู่อำนาจ 4) ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากนายทหารหลายกลุ่ม เป็นความขัดแย้งในกองทัพที่เกิดขึ้นจากนายทหาร จปร.5 และจปร.7 เป็นความขัดแย้งที่เกิดจากความเรื่องอำนาจของกลุ่มนายทหาร จปร.7 ที่อาจจะสร้างความไม่พอใจของกลุ่มนายทหารรุ่นต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนายทหาร จปร.5 ทำให้เกิดการแย่งชิงอำนาจกัน 5) สมาชิกในแต่ละกลุ่มนั้นมีสมาชิกยังมีความ

คิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นผลทำให้มีการแบ่งแยกกันในกลุ่มจนนำไปสู่การย้ายกลุ่มย้ายฝ่ายและการสร้างกลุ่มใหม่ที่ตอบสนองความคิดเห็นของตนเอง

การทำรัฐประหารที่ไม่สำเร็จทั้ง 2 เหตุการณ์นั้น สิ่งที่เป็นเงื่อนไขที่เกิดส่งผลให้การก่อการไม่สำเร็จมีหลายประการ ได้แก่ 1) ความลังเลของบุคคลในกลุ่มต่อการกระทำรัฐประหาร ตัวอย่างจากข้อมูลกบฏ 9 กันยายน 2528 ที่นัดแล้วไม่มา คือฝ่ายผู้ก่อการกำลังเสริมมาสมทบแต่มีผู้คิดเปลี่ยนใจภายหลัง ทำให้เป็นส่วนของการก่อการไม่สำเร็จ 2) แนวทางในทางการเมืองที่มีความคิดเห็นขัดแย้งกัน 3) ผลประโยชน์ที่แอบแฝงต่อการทำรัฐประหารในแต่ละครั้ง 4) อำนาจของรัฐบาลที่ยากต่อการโค่นล้มอำนาจ ซึ่งพลเอกเปรมได้สร้างฐานอำนาจของตนขึ้นอย่างมั่นคง ทำให้เมื่อฝ่ายกบฏไม่สามารถล้มอำนาจของพลเอกเปรมได้สำเร็จ 5) ผู้สนับสนุนรัฐบาลที่มีอำนาจในการดูแลรัฐบาล อาทิเช่น ภาคเอกชน กลุ่มแรงงาน ข้าราชการ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามปัจจัยต่างๆที่ได้วิเคราะห์มาแล้วนั้น ทำให้เห็นถึงความขัดแย้งทางความคิด การมีผลประโยชน์แอบแฝง ความต้องการมีอำนาจ ในกลุ่มทหารนั้นเป็นสาเหตุหลักๆในการนำไปสู่การก่อกบฏทั้ง 2 ครั้ง เมื่อความคุกรุ่นทางความคิดต้องการการตอบสนอง จึงนำไปสู่การก่อกบฏขึ้นในการก่อรัฐประหาร 1 เมษายน 2524 ถือเป็นความต้องการเข้ามาคานอำนาจที่แข็งแกร่งของรัฐบาลพลเอกเปรม ซึ่งแกนนำในการก่อการกบฏนั้นจะเป็นนายทหาร จปร.7 รัฐบาลพลเอกเปรมนั้นมีความพยายามสร้างฐานอำนาจของตนจึงมีการผลักดันนายทหารจปร. 1 เข้ามาเป็นฐานอำนาจฝ่ายตนเอง ความพยายามในการจะทำการยึดอำนาจจากรัฐบาลนั้นทำได้ยากยิ่งนัก เนื่องจากรัฐบาลพลเอกเปรมมีฐานอำนาจที่แข็งแกร่งในกองทัพเป็นอย่างมาก ถึงแม้ว่าฝ่ายก่อกบฏจะมีการควบคุมกำลังโดยกองทัพเป็นจำนวนมากก็ตาม และหากควบคุมพลเอกเปรมได้ก็อาจจะสามารถยึดอำนาจให้สำเร็จได้ แต่แล้วเมื่อไม่สามารถเข้าควบคุมพลเอกเปรมตามแผนที่วางไว้ ทำให้การก่อการกบฏนั้นล้มเหลว ส่วนการก่อรัฐประหาร 9 กันยายน 2528 นอกจากกลุ่มนายทหารแล้วยังมีกลุ่มแรงงาน นายทุน ข้าราชการ เป็นต้นที่เข้ามาสนับสนุนการก่อการ อาจเพราะหวังว่าหากกระทำการกบฏแล้วจะทำให้วิกฤตการณ์ดีขึ้นได้ รวมไปถึงหลายฝ่ายที่ต้องการโค่นอำนาจของรัฐบาลที่มีอำนาจอยู่ส่วนเหลือ ผู้ก่อกบฏได้ก่อการขึ้นในช่วงที่พลเอกเปรมไปราชการต่างประเทศ แต่ก็ยังมีรองผู้บัญชาการ

ทหารสูงสุดและกองทัพที่สนับสนุนรัฐบาลคูแลปก้องอยู่ ซึ่งฝ่ายกบฏก็ไม่สามารถโค่นล้มอำนาจของรัฐบาลพลเอกเปรมได้

อย่างไรก็ตามจากการวิเคราะห์เหตุการณ์และปัจจัยต่างๆที่นำไปสู่การก่อกบฏแล้วนั้น เป็นเพียงการความขัดแย้งกันกลุ่มนายทหารในกองทัพซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มนายทหารจปร.รุ่นต่างๆ แต่ละกลุ่มต้องการแสวงหาอำนาจให้กับตนเองด้วยวิธีการก่อกบฏขึ้นเพื่อยึดอำนาจรัฐบาลพลเอกเปรม แต่ด้วยฐานอำนาจที่แข็งแกร่งมั่นคงของพลเอกเปรมทำให้กลุ่มที่ก่อกบฏไม่สามารถล้มอำนาจที่มีอยู่ลงได้ ฉะนั้นจากการวิเคราะห์ของผู้วิจัยนั้นทำให้ทราบว่า การก่อกบฏที่เกิดขึ้นทั้ง 2 ครั้งนั้น เป็นเพียงการขัดแย้งกันและการต้องการแสวงหาอำนาจของกลุ่มทหารในกองทัพเท่านั้น

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า การกบฏของคณะทหารในสมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ดิถสุตานนท์ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับทฤษฎีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรัฐประหารของ สุชาติ บำรุงสุข (2551) อ้างถึงใน ไชยะ เทพา, 2559, น. 36) ปัจจัยประการที่ 2 คือ ประเด็นในเรื่องของปัจจัยภายในสถาบันทหารเป็นสิ่งที่ต้องนำมาพิจารณาอย่างมาก เพราะปัญหาในเรื่องของผลประโยชน์เชิงสถาบัน (Corporate Interest) หรือความไม่พอใจส่วนตัวของผู้นำทางทหาร (Persona Grievances) มักเป็นชนวนที่สำคัญที่นำไปสู่การยึดอำนาจอยู่เสมอ เช่น ทหารมักไม่พอใจรัฐบาลพลเรือนที่ตัดงบประมาณกองทัพ หรือไม่พอใจต่อความพยายามในการขยายองค์กรที่เป็นกองกำลังกึ่งทหาร (Paramilitary Forces) เพราะกองทัพมองว่าเป็นการสร้างหน่วยกำลังขึ้นมาเพื่อแข่งขันกับทหาร เป็นต้น และการวิจัยครั้งนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร โอเจริญ (2549) เรื่อง บทบาททางการเมืองของกลุ่มทหารในสมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ดิถสุตานนท์ระหว่าง พ.ศ. 2523-2531 จากสภาพทางการเมืองในสมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ดิถสุตานนท์ ส่งผลกระทบต่อบทบาททางการเมืองของกลุ่มทหาร แม้ว่ากลุ่มทหารจะสนับสนุนให้พลเอกเปรม ดิถสุตานนท์ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แต่ในสภาวะการณ์ที่สังคมไทยกำลังตื่นตัวต่อแนวความคิดประชาธิปไตย การเข้ามา มีบทบาททางการเมืองของกลุ่มทหารจึงไม่ได้รับการยอมรับ ประกอบกับการเมืองที่พัฒนาไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น พลเอกเปรม ดิถสุตานนท์ จึงใช้การบริหารแบบรัฐบาลพลเรือนส่งผลให้กลุ่มทหารไม่สามารถเข้ามามีบทบาททางการเมืองโดยตรงได้ ด้วยเหตุนี้ทหารกลุ่มต่างๆ จึงต้องเปลี่ยนรูปแบบการแสดงบทบาทเพื่อรักษาอำนาจของตน โดยเปลี่ยนมาใช้การแทรกแซงทาง

การเมืองโดยอ้อมและการแสดงกำลังเพื่อกดดันรัฐบาลอย่างไรก็ตาม ความพยายามรักษาบทบาททางการเมืองของกลุ่มทหารไม่ได้รับความสำเร็จมากนัก ดังนั้นกลุ่มทหารจึงหันกลับไปใช้การแสดงบทบาทในรูปแบบเดิม ด้วยการก่อรัฐประหารเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2524 และวันที่ 9 กันยายน พ.ศ.2528 แต่ความล้มเหลวในการพยายามก่อรัฐประหารทั้งสองครั้ง ส่งผลให้กลุ่มทหารต้องลดบทบาททางการเมืองลงในเวลาต่อมา

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 การทำงานของรัฐบาลควรเน้นการแก้ไขปัญหาวิกฤตต่างๆ ให้ประเทศพ้นจากสภาวะที่ย่ำแย่มากกว่าการรักษาอำนาจของตน โดยไม่เห็นความสำคัญของส่วนรวมในหน้าที่ของตน เพื่อให้เศรษฐกิจ การเมือง สังคมกลับสู่สภาพปกติให้มากที่สุดและประชาชนได้รับผลกระทบน้อยที่สุด

5.3.2 ในช่วงนั้นการเข้ามาบีบบังคับทางการเมืองของกลุ่มทหารนั้น สะท้อนว่าการเข้ามาของแทรกแซงการเมืองของทหารนั้นสร้างความวุ่นวายทางการเมือง เพราะมีการเข้ามาแสวงหาอำนาจให้กับตนเอง ทหารจึงควรลดบทบาทการแทรกแซงทางการเมือง สร้างความเป็นสถาบันทางการเมืองทหารด้วยเป็นทหารอาชีพ

บรรณานุกรม

กบฏ 26 มีนาคม. (2560). สืบค้น 17 ตุลาคม, 2560, สืบค้นจาก

http://www.politicalbase.in.th/index.php?title=%E0%B8%81%E0%B8%9A%E0%B8%8E_26_%E0%B8%A1%E0%B8%B5%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B8%84%E0%B8%A1

กบฏเมษาฮาวาย. (2560). สืบค้น 17 ตุลาคม, 2560, สืบค้นจาก

<http://www.politicalbase.in.th/index.php?title=%E0%B8%81%E0%B8%9A%E0%B8%8E%E0%B9%80%E0%B8%A1%E0%B8%A9%E0%B8%B2%E0%B8%AE%E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A2>

ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร. (2553). *การทำวิจัยทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*. ปทุมธานี : ไทยวิจัยพัฒนาการจัดการ.

ไชยะ เทพา. (2559). *การรัฐประหารในเมืองไทย* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

ชนพัฒน์ เกรือข่าย. (2559). *ปัญหาทางกฎหมายของการนิรโทษกรรมให้แก่ผู้ก่อการรัฐประหารในประเทศไทย* (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ธิกานต์ ศรีนารา. (2560). *กบฏเมษาฮาวาย*. สืบค้นจาก

<http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=%E0%B8%81%E0%B8%9A%E0%B8%8F%E0%B9%80%E0%B8%A1%E0%B8%A9%E0%B8%B2%E0%B8%AE%E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A2>

ธานี สุขเกษม. (2527). *สาเหตุของการแทรกแซงทางการเมืองของทหารไทย : ศึกษาจากการปฏิวัติรัฐประหาร และการกบฏตั้งแต่ปี พ.ศ.2475-2524*. *วารสารประวัติศาสตร์*, 9(2), 1-26.

พรภิรมณ์ เชียงกุล. (2540). *รัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ (2523-2531) : วิเคราะห์ในมิติทางประวัติศาสตร์* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

รัฐประหาร 9 กันยายน 2528. (2560). สืบค้น 17 ตุลาคม, 2560, สืบค้นจาก

http://politicalbase.in.th/index.php?title=%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%90%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%AB%E0%B8%B2%E0%B8%A3_9_%E0%B8%81%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%A2%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%99_2528

บรรณานุกรม (ต่อ)

วิกิพีเดีย. (2560). รัฐประหาร. สืบค้น 17 ตุลาคม, 2560, สืบค้นจาก

<https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%90%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%AB%E0%B8%B2%E0%B8%A3>

ศศิธร โอเจริญ. (2549). *บทบาททางการเมืองของกลุ่มทหารในสมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ระหว่าง พ.ศ. 2523-2531* (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ศิริมา อัสวธธา. (2551). *ความแตกต่างและความขัดแย้ง : เอกสารประกอบการสอน รายวิชา ศท 121 การดำรงชีวิตในสังคมยุคใหม่และประชาคมอาเซียน*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

เสรี ทรัพย์. (2527). *ลดค่าเงินบาทในภาษาที่ทุกคนเข้าใจ*. สืบค้นจาก

<http://info.gotomanager.com/news/details.aspx?id=9460>

อดิศร หมวกพิมาย. (2560). *การเมืองเรื่องลดค่าเงินบาทสมัยพลเอกเปรม ติณสูลานนท์*. สืบค้นจาก

http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%A1%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%A5%E0%B8%94%E0%B8%84%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B9%80%E0%B8%87%E0%B8%B4%E0%B8%99%E0%B8%9A%E0%B8%B2%E0%B8%97%E0%B8%AA%E0%B8%A1%E0%B8%B1%E0%B8%A2%E0%B8%9E%E0%B8%A5%E0%B9%80%E0%B8%AD%E0%B8%81%E0%B9%80%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%A1_%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%93%E0%B8%AA%E0%B8%B9%E0%B8%A5%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%99%E0%B8%97%E0%B9%8C

อธิป บุตรราช. (2552). *ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสถานะและการใช้อำนาจรัฐของคณะรัฐประหารในประเทศไทย* (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

อาภัสรา พิษพันธ์. (2550). *ข้อเท็จจริงและแง่มุมปัญหาเกี่ยวกับรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

บรรณานุกรม (ต่อ)

อนุสรณ์ ธรรมใจ. (2560). *บทเรียนวิกฤติปี 40 ก่อนวิกฤติซ้อนรอย (2)*. สืบค้นจาก

<http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/622671>

Admin. (2010). *รวบรวมทุกวิกฤตการณ์ของ “ตลาดหุ้นไทย”*. Retrieved 17 ตุลาคม, 2017, from

<https://www.saruthomesite.net/%E0%B8%A3%E0%B8%A7%E0%B8%A9%E0%B8%A3%E0%B8%A7%E0%B8%A1%E0%B8%97%E0%B8%B8%E0%B8%81%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%81%E0%B8%A4%E0%B8%95%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%93%E0%B9%8C%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87/>

Pongmetee Chaiseeha. (2012). *ทฤษฎีความขัดแย้ง*. Retrieved 17 ตุลาคม, 2017, from

<http://www.ipernity.com/blog/252172/424348>

Redhome9. (2012, September). *ปฏิวัติ 9 กันยา นัดแล้วไม่มา ต้องกบฏ* [Video file]. Retrieved from

<https://www.youtube.com/watch?v=wwIR6mq8LAo>

Shinodatha000. (2015, December). *บันทึกประเทศไทย 2* [Video file]. Retrieved from

<https://www.youtube.com/watch?v=5tzlMAOxzHI>

Thaitruthstory. (2013, November). *18 ข้อนรอยประวัติศาสตร์รัฐประหาร 26 มีนาคม 2520 กบฏพลเอกฉัตร* [Video file]. Retrieved from

<https://www.youtube.com/watch?v=8TJICs3MBDk>

Thaitruthstory. (2015, August). *19 ข้อนรอยประวัติศาสตร์รัฐประหารไทย 1 เมษายน 2524 กบฏเมษาฮาวาย* [Video file]. Retrieved from

<https://www.youtube.com/watch?v=ukFPqtMMTVo>

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	วรางคณา เป๊ะหลี
วัน เดือน ปีเกิด	15 ตุลาคม 2536
สถานที่เกิด	จังหวัดปราจีนบุรี ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยรังสิต ปริญญารัฐศาสตรบัณฑิต การเมืองการปกครอง, 2558 มหาวิทยาลัยรังสิต ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, 2561
ที่อยู่ปัจจุบัน	63 หมู่ 3 ตำบลบ้านทาม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี

